

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyys

Häkkinen, Hilla-Maria
Kosonen, Jenni

2015 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Kerava

Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyys

Hilla-Maria Häkkinen, Jenni Kosonen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2015

Hilla-Maria Häkkinen, Jenni Kosonen

Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyys

Vuosi 2015 Sivumäärä 75

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten Mäntsälän kunnan asukkaat kokevat kunnan leikkipuistot. Tilaus työlle tuli Mäntsälän kunnalta ja opinnäytetyön toteutimme yhteistyössä Mäntsälän teknillisen osaston kanssa.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa ja mikä tekijöiden muuttuminen auttaisi tyydyttämään leikkipuistojen käyttäjien tarpeita ja kasvattaisi tyytyväisyyttä palveluihin. Työssä tutkittiin sitä, kuinka Mäntsälän kunnassa pystyttäisiin parantamaan leikkipuistojen ilmettä ja turvallisuutta kuntalaisia paremmin palvelevamiksi niin, että ne täyttäsivät tämän päivän leikkipuistoille asetetut vaatimukset.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys oli leikkipuistoja koskevat lait ja standardit ja muu leikkipuistojen rakentamista sekä kunnossapitoa ohjaava aineisto. Selvitimme mitä tämän päivän leikkipuistoilta vaaditaan lakien ja standardien puitteissa ja mitkä muut asiat ohjaavat kuntien leikkipuistoihin liittyvää rakentamista ja huoltoa. Vanhojen leikkipuistojen osalta halusimme selvittää, miten nykystandardit tulee huomioida niissä. Turvallisuusaspekti on hyvin keskeinen osa-alue leikkipuistoista puhuttaessa, perehdyimme myös turvallisuuden lain vaatimusten osalta, mutta myös ihmisen tarpeiden osalta.

Opinnäytetyön empiirinen osio toteutettiin laadullisen sekä määrällisen tutkimuksen keinoin. Ensimmäisessä vaiheessa leikkipuistoja havainnoitiin toisen tämän opinnäytetyön tekijän toimesta ja toisessa vaiheessa leikkipuistojen käyttäjille tehtiin kysely. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä käyttäjien kokemuksia ja tunteita Mäntsälän leikkipuistojen nykytilasta, tarjonnasta, turvallisuudesta sekä tarpeista leikkipuistopalveluiden kohdalla.

Tutkimustuloksissa olemme kuvanneet puistoissa tehdyt havainnot leikkipuistokohtaisesti. Kyselyn vastaukset on työssä esitelty tekstin ja taulukoiden avulla. Yhteenvedossa näiden kahden aineistonkeruumenetelmän aineistot nivoutuvat yhteen teoreettiseen viitekehysten kanssa.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että Mäntsälän kunnan asukkaat kokevat kunnan leikkipuistot kokonaisuudessaan hyviksi, mutta joitakin epäkohtia koetaan olevan. Viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta haittaaviksi tekijöiksi nousivat aitojen puuttuminen, kasvillisuuden runsaus sekä puistojen yleinen siisteys.

Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda esiin käyttäjien mielipiteitä leikkipuistopalveluiden nykytilasta ja tuoda esiin niitä asioita, joiden muuttuminen lisäisi käyttäjien tyytyväisyyttä palveluihin. Tavoitteena oli tuottaa Mäntsälän kunnassa leikkipuistojen rakentamisen ja huollon parissa työskenteleville ihmisille ajatuksia, joita voitaisiin hyödyntää tulevia suunnitelmia tehtäessä.

Asiasanat, Mäntsälän kunta, leikkipuisto, käytettävyys,

Hilla-Maria Häkkinen, Jenni Kosonen

Usability of Mäntsälä's playgrounds

Year	2015	Pages	75
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to study how Mäntsälä residents experience their municipal public playgrounds. The thesis was commissioned by the municipality of Mäntsälä and it was conducted in cooperation with Mäntsälä technical department.

The target for this thesis is to clarify the factors that are considered important in playgrounds. Also we are clarifying the factors that should be changed so that the playground could satisfy the needs of the local residents better and would increase the satisfaction for the service. The Thesis investigates how the appearance and safety of the playgrounds could be improved to serve better the needs of the local residents and how the requirements that are settled for playgrounds could be fulfilled. The thesis also examines how the Mäntsälä residents could have more influence on the development of the services.

The Thesis consists of a theoretical framework and a research part. The theoretical framework includes the planning and construction of a playground, standards and law for the maintenance of playgrounds and general literature concerning playgrounds.

The empiric section was accomplished with qualitative and quantitative methods. In the first part the playgrounds were observed. The Second part was accomplished as a survey for the playground users. The purpose for this survey was to collect users' experiences on the playgrounds', appearance, versatility, safety and requirements. Observing and survey both supported our goals that were set for this thesis.

In the results of this research each playground is described separately. Results of the survey are written out by picking up the main results that served our thesis. In the conclusions both the results and all the theoretical material are gathered together.

We base our suggestion to the resident's answers. The suggestions that the thesis presents bases on the things that might serve the people who are taking care of the playgrounds.

The research results suggest that Mäntsälä residents feel that the playgrounds are quite safe and in good shape, but there were also few grievances. Grievances that influenced the good experiences and safety were a lack of fence surrounding the playgrounds when there are some hazards near the playground, too many massive neglected plants that cover the visibility in playgrounds and also general cleanliness.

The target of this thesis was to clarify the user's opinions about the present state of the playgrounds and bring out factors that could be developed so that satisfaction in playground services would be better. Purpose was to produce some useful ideas to benefit in the future plans for playgrounds, for the people who are responsible for the Mäntsälä playgrounds.

Keywords row 54, Mäntsälä resident, playground, usability

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Työn tavoite ja rajaus.....	8
1.2	Tutkimusongelma	9
1.3	Aineistot ja tutkimusmenetelmät	9
1.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	11
1.5	Työn rakenne	12
1.6	Aiemmat tutkimukset	12
1.7	Keskeiset käsitteet.....	14
2	Lainsäädäntöä ja standardeja	15
2.1	Standardeja	15
2.2	Kuluttajaturvallisuuslaki	16
3	Leikkipuistoista	17
3.1	Leikkipuiston tarkoituksia	17
3.2	Leikkipuistojen suunnittelusta.....	18
3.3	Leikkipuistojen aitaamisesta.....	19
3.4	Leikkivälineistä	19
3.5	Turva-alusta.....	20
3.6	Leikkipuistoille sopivaa kasvillisuutta	21
4	Turvallisuus	23
4.1	Turvallisuus tunteena	23
4.2	Leikkipuistojen riskejä	24
4.3	Puistojen turvatarkastukset	25
4.4	Leikkikentän asiakirjat	26
5	Mäntsälän kunta	27
5.1	Mäntsälän leikkipuistot.....	29
5.2	Leikkipuistoistojen rakentaminen, kunnostus ja huolto organisaatiossa	31
5.3	Kuntalaisten vaikuttaminen palveluihin.....	31
6	Leikkipuistojen kartoitus	35
6.1	Kysely menetelmänä.....	35
6.2	Kyselylomake.....	37
6.3	Havainnointi menetelmänä.....	38
6.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	39
7	Tutkimustulokset.....	41
7.1	Havainnointi.....	41
7.2	Kysely.....	43
8	Päätelmät ja loppuyhteenveto	49
8.1	Yhteenveto	49

8.2	Opinnäytetyön luotettavuus.....	54
8.3	Yhteenveto	56
8.4	Jatkotutkimusaiheet.....	57
	Lähteet	58
	Kuvat	62
	Kuviot	63
	Taulukot	64
	Liitteet.....	65

1 Johdanto

Sanotaan, että leikki on lasten työtä, joten silloin leikkipuistot ovat yksi näistä lasten työpaikoista. Työpaikoilla panostetaan viihtyvyyteen ja turvallisuuteen, ja työpaikkoja kehitetään jatkuvasti paremmin toimiviksi, niin tulee tapahtua myös näillä lasten työpaikoilla. Leikki on lasten kehityksen kannalta äärettömän tärkeää. Leikki on loputonta uuden kokeilemista ja vanhan toistoa, rohkeutta kokeilla ja rohkeutta epäonnistua - ilman niitä ei lapsi oppisi ja kehittyisi taidoissaan. Lapsilla täytyy olla paikkoja, joissa he voivat liikkua ja leikkiä turvallisesti opetellen ja kehittäen motorisia taitojaan. Leikkipuistojen tulee tarjota puitteet, joissa lapset voivat olla luovia, joissa he saavat antaa mielikuvituksensa lentää ja joissa he voivat opetella leikin avulla keinoja suhtautua ympäröivään maailmaan. Ympäristön täytyy tarjota lapselle myös haasteita, mutta haasteiden rinnalla tulee aikuisten miettiä myös mahdollisia epäonnistumisen paikkoja, riskejä. Lasten psykiatri, kasvatusguru Jari Sinkkonen (2012, 217-224) kuvaa sitä, kuinka lapsella on synnynnäinen valmius ja alttius leikkiin, mutta sen toteutumiseksi tarvitaan muutama perusedellytys. Niihin lukeutuu tunteet siitä, ettei lapsi ole vaarassa ja turvaton, tällöin vain pieni aikuisen ohjaus leikkiin saa lapsen käynnistymään. Tämän jälkeen aikuisen tehtävä on jäädä sivuun seuraamaan lapsen leikin kehittymistä ja turvata se, ettei lapsi joudu vaaraan ja ettei synny vahinkoja. Aikuisten ei pidä varastaa lapsen leikkiä omakseen tai tarjota omia ratkaisujaan tilanteisiin, vaan lapselle tulee antaa rauha etsiä ratkaisuja elämän tuomiin haasteisiin. Leikki on sellaisten toimintojen joukko, joiden tarkoituksena on auttaa lasta selviytymään maailmassa.

Leikkipuistojen olemassaoloa raamittavat tänä päivänä useat lait ja standardit, joiden viidakkossa kunnat ja kaupungit yrittävät saada päivitettyä palvelunsa tämän päivän vaatimusten tasolle. Samalla täytyy yrittää päästä myös mukaan kuntien väliseen hiljaiseen kilpailuun, jossa kilpaillaan hienoimmasta ja erikoisimmasta puistosta. Eri kaupungeissa ja kunnissa on jo olemassa mitä moninaisempia parkour-, monitoimi-, ym. puistoja. Onko tällaisille erikoisuuksille kuitenkaan olemassa niin suurta kysyntää kuin mitä ajatellaan, vai riittäisikö leikkipuistot hyväkuntoisine perusvälineineen palvelemaan käyttäjäkuntaa. Tänä päivänä tuntuu, että tarvitaan isot aseet tietokonemaailmaa vastaan, riittävätkö niitä vastaan keinut ja hiekkalaatikot.

Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tutkia Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyyttä havainnoinnin sekä kuntalaisille tehdyn kyselyn avulla. Tulosten perusteella esiin nousseita epäkohdista käsittelemme työssä niitä koskevan teorian avulla sekä pohdimme millä tavoin käytettävyyttä saataisiin parannettua, jotta leikkipuistot palvelisivat kuntalaisia paremmin.

1.1 Työn tavoite ja rajaus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten Mäntsälän kunnan asukkaat kokevat kunnan leikkipuistot. Tilaus työlle on tullut Mäntsälän kunnalta. Opinnäytetyötä toteutamme yhteistyössä Mäntsälän teknillisen osaston kanssa, yhteyshenkilöinä meillä on kaupungin vi-
hervastaavat.

Kesällä 2014 toteutettiin Mäntsälän leikkipuistojen markkinointiprojekti Laurean ja Mäntsälän kunnan yhteistyönä. Tämän projektin aikana projektin tekijät Hilla-Maria Häkkinen ja Sari Söderlund kiinnittivät huomiota siihen, että Mäntsälän kunnan leikkipuistoissa oli monia puut-
teita turvallisuuteen liittyen, välineistö vaikutti vanhentuneelta ja nykystandardien vastaisel-
ta ja kunnossapito niiden osalta herätti kysymyksiä. Nämä havainnot olivat vaikuttamassa tä-
män opinnäytetyön tekemisen tarpeeseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä tutkimus Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyydestä. Tutkimusongelma on; millainen on Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyys. Tutkimuksen ta-
voitteena on selvittää, mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa ja minkä tekijöiden
muuttaminen auttaisi tyydyttämään leikkipuistojen käyttäjien tarpeita ja kasvattaisi tyytyväi-
syyttä palveluihin. Työssä tutkitaan sitä, kuinka Mäntsälän kunnassa pystyttäisiin parantamaan
leikkipuistojen ilmettä ja turvallisuutta kuntalaisia paremmin palvelevammiksi niin, että ne
täyttäisivät tämän päivän leikkipuistoille asetetut vaatimukset. Tulemme tutkimaan sitä, mil-
lä tavalla kuntalaiset voisi ottaa enemmän mukaan vaikuttamaan palveluiden kehittämiseen.

Tutkimus on muodoltaan menetelmätriangulaatio, työ on samaan aikaan laadullinen sekä
määrällinen tutkimus. Aineistonkeruussa käytämme havainnointia sekä kyselyä. Kysely toteu-
tetaan Surveypal-ohjelmaa käyttäen, vastaajina ovat kunnan perhepäivähoitajat sekä leikki-
puistojen käyttäjät. Kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoa Mäntsälän leikkipuistojen käyttä-
jiltä siitä, millaisena he kokevat kunnan leikkipuistot, leikkipuistojen palveluiden laajuuden
omassa tarpeessaan ja millaiset palvelut he kokevat puistoissa tärkeiksi. Yhtenä näkökulmana
meillä on turvallisuuden tunteen kokeminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selvittäminen.
Toisena aineistonkeruumenetelmänä käytämme toisen kurssin yhteydessä kerättyä havainto-
aineistoa Mäntsälän leikkipuistoista.

Teoreettinen viitekehys työssämme käsittelee leikkipuistoja koskevia lakeja ja standardeja ja
muuta leikkipuistojen rakentamiseen sekä kunnossapitoon liittyvää aineistoa. Selvitämme mi-
tä tämän päivän leikkipuistoilta vaaditaan lakien ja standardien puitteissa ja mitkä muut asiat
sitovat kuntien leikkipuistoihin liittyvää rakentamista ja huoltoa. Vanhojen leikkipuistojen
osalta haluamme selvittää, miten nykystandardit tulee huomioida niissä. Turvallisuusaspekti
on hyvin keskeinen osa-alue leikkipuistoista puhuttaessa ja tämän vuoksi tulemmekin pereh-

tymään turvallisuuteen lain vaatimusten osalta, mutta myös ihmisten tarpeiden osalta. Tulemme tutkimaan miten valtakunnallisella tasolla otetaan kansalaisia mukaan palveluiden suunnitteluun ja tutkimme, miten Mäntsälän kunnan asukkaat tulevat tällä hetkellä kuulluiksi leikkipuistojen palveluiden osalta. Työssä esitetyn teorian avulla yritämme saada lukijat ymmärtämään kokonaisuuden, joka raamittaa leikkipuistojen olemassaoloa.

Tutkimuksen tavoitteena on tuoda esiin käyttäjien tarpeita ja kehittämisehdotuksia Mäntsälän leikkipuistopalveluiden parantamiseksi. Tavoitteena on tuottaa Mäntsälän kunnassa leikkipuistojen rakentamisen ja huollon parissa työskenteleville ihmisille ideoita, joita voitaisiin hyödyntää tulevia suunnitelmia tehtäessä. Henkilökohtaisena tavoitteena meillä on oppia lisää tutkimuksen tekemisestä, aineiston keruusta ja raportin tuottamisesta.

Työssämme emme ota kantaa siihen, täyttävätkö Mäntsälän leikkipuistot vaaditut turvallisuusvaatimukset, koska emme ole asiantuntijoita alalla. Jätimme käsittelemättä myös yksityiskohtaisia yksittäisiä leikkivälineitä koskevat vaatimukset, koska pyrimme rajaamaan työmme selkeästi esille nousseiden asioiden ympärille.

1.2 Tutkimusongelma

Tutkimusongelma on kysymys, johon tutkimuksen avulla tulee olla mahdollista etsiä vastaus. Tutkimusongelman pitää olla mahdollisimman yksiselitteinen ja uusi tai sitten tulee olla uusi näkökulma ongelman tarkasteluun. Tutkimusongelman valitseminen tulee aloittaa tutkittavaan aiheeseen ja siihen liittyvään kirjallisuuteen perehtymällä, jotta ongelma saataisiin kaivennettu. Tutkimuksen tavoite ei ole sama asia kuin tutkimusongelma. (Soininen 1995, 63-65.)

Tutkimusongelma opinnäytetyössämme on; millainen on Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyys. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa ja minkä tekijöiden muuttuminen auttaisi tyydyttämään tai täyttäisi paremmin leikkipuistojen käyttäjien tarpeita ja kasvattaisi tyytyväisyyttä palveluihin. Työssä tutkitaan sitä, kuinka Mäntsälän kunnassa pystyttäisiin parantamaan leikkipuistojen ilmettä ja turvallisuutta kuntalaisia paremmin palvelevaksi niin, että ne täyttäisivät tämän päivän leikkipuistoille asetetut vaatimukset. Tulemme tutkimaan sitä, millä tavalla kuntalaiset voitaisiin ottaa mukaan vaikuttamaan palveluiden kehittämisessä.

1.3 Aineistot ja tutkimusmenetelmät

Metsämuuronen (2008, 60) toteaa, että ”Sitä vahvempaa saatu tieto on, mitä useampaa tutkimusmenetelmää käytetään.” Tämän opinnäytetyön tutkimus on muodoltaan menetelmä-

triangulaatio, työ on samaan aikaan laadullinen sekä määrällinen tutkimus. Tutkimusaineiston hankinnassa olemme käyttäneet havainnointia ja kyselyä.

Havainnointi on käyttökelpoinen menetelmä aineistokeruussa, silloin kun se on käytännöllistä ja auttaa tutkimuksessa (Metsämuuronen 2008, 9). Havainnointi on keino, jolla voidaan kerätä tietoa esimerkiksi ympäristöstä (Kajaanin ammattikorkeakoulu). Menetelmänä se on jokseenkin heikko yksinään ja siksi sitä käytetäänkin usein toisten aineistonkeruumenetelmien rinnalla tai esitiedon keruussa. Havainnointi on laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmä. (Kananen 2010, 32-41.)

Tämän opinnäytetyön havainnointiin perustuva aineistokeruu on tapahtunut toisen kurssin yhteydessä kesällä 2014, jolloin Mäntsälän alueen 23 leikkipuistoa kuvattiin ja niiden välineistö kirjattiin ylös. Samalla puistojen kuntoa arvioitiin silmämääräisesti ja kaikkein räikeimmät epäkohdat kirjattiin ylös. Tämän aineiston pohjalta on tähän opinnäytetyöhön tehty jokaisen puiston yksityiskohtainen kuvaus.

Kvantitatiivinen eli määrällisen tutkimus tutkii määrien muutoksia, niiden jatkumoa sekä ryhmien ja kontekstien välisiä eroja. Siinä rakennetaan kuvausta ja tulkintaa todellisuudesta ja siinä ilmenevistä vaikutussuhteista. Tavoitteena on tuottaa yleistävää tosiasiatietoa todellisuudesta, vaikka vastauksissa olisi yksittäisten yksilöiden erilaisia mielipiteitä. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 19-20.) Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän eniten käytetty tiedonkeruumenetelmä on strukturoitu kysely (Kananen 2011, 12). Määrällisessä tutkimuksessa aineistoa käsitellään matemaattisin menetelmin (Ronkainen & Karjalainen 2008, 19-20).

Tämän opinnäytetyön aineistonkeruun kyselytutkimus toteutettiin Mäntsälän kunnan perhepäivähoitajille ja kunnan asukkaille. Kysely on toteutettu kevään 2015 aikana. Kysely toteutettiin ensin perhepäivähoitajien ja sitten sosiaalista mediaa välineenä käyttäen kunnan satumanvaraisille asukkaille. Tarkoituksena on kyselyn avulla kartoittaa sitä, millaisena kunnan asukkaat kokevat palvelut ja millaiset muutokset kasvattaisivat leikkipuistoihin liittyvää positiivista tunnetta. Kysely toteutettiin SurveyPal- ohjelmaa käyttäen.

Tutkimuksessa menetelmätriangulaatio tarkoittaa jonkin asian tarkastelua monesta eri kulmasta eri menetelmiä käyttäen. Siinä jokainen menetelmä on tärkeässä roolissa tavoitteisiin pyrittäessä. (Viinamäki & Saari 2007, 175.) Triangulaation avulla meidän oli mahdollista lisätä tutkimuksen luotettavuutta ja saimme kattavamman kuvan tutkittavasta kohteesta. Aineiston analyysissä havainnointiaineisto on toiminut kontekstuaalisena esitutkimuksellisenä aineistona kyselyn edellä ja myöhemmin tuloksissa sen rinnalla.

1.4 Aineiston käsittely ja analysointi

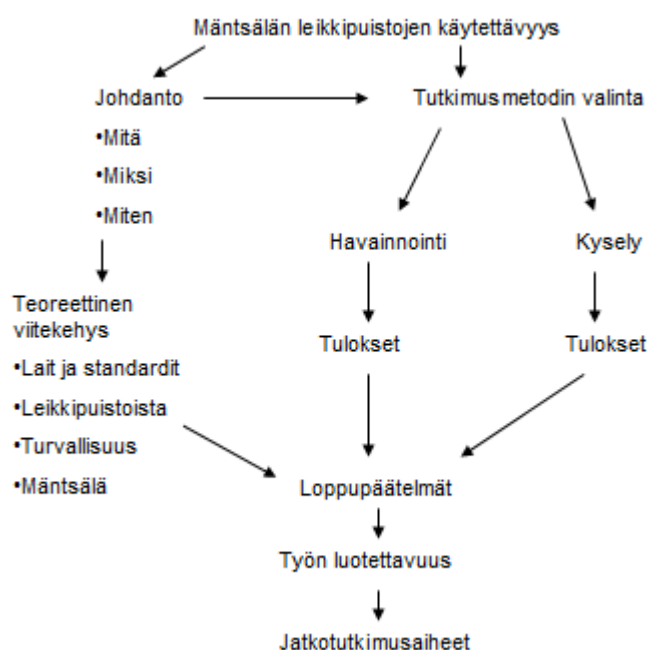
Määrällisellä analyysillä selvitetään erilaisia ilmiöiden syy-seuraussuhteita, niiden välisiä yhteyksiä tai ilmiöiden yleisyyttä ja esiintymistä. Näitä havaintoja esitetään tutkimuksessa numeroiden ja tilastojen sekä graafisten taulukoiden avulla. Opinnäytetyömme aineisto analyysissä on käytetty tyypittelyn ja teemoittelun menetelmiä. Nämä molemmat ovat laadullisen tutkimuksen perusmenetelmiä. Tyypittely menetelmänä tarkoittaa sitä, että tutkimusaineistosta kiteytetään toistuvia ja sille tyypillisiä ominaisuuksia, tapahtumakulkuja tai merkityksiä. Teemoittelun menetelmässä aineisto pyritään yksinkertaistamaan ja yleistämään analyysin avulla havainnollisiin tyyppeihin. Aineistosta esille nousevat sellaiset aiheet, jotka toistuvat kerätyssä aineistossa muodossa tai toisessa. Näitä teemoja tarkastellaan työssä yksityiskohtaisemmin. (Koppa 2015.)

Havainnoinnissa jokainen puisto oli kuvattu ja välineistö kirjattu ylös. Puistojen kunto oli arvioitu silmämääräisesti ja kaikkein räikeimmät epäkohdat oli kirjattu ylös. Tästä taustamateriaalista tuotettiin tähän opinnäytetyöhön jokaisen puiston yksityiskohtainen kuvaus. Kysely toteutettiin SurveyPal-ohjelmaa käyttäen, jossa tuloksista saatiin ajettua suoria prosentuaalisia ja numeerisia taulukoita.

Teoreettinen viitekehys työlle tulee vallitsevista standardeista ja laista. Ne luovat pohjan sille, mitä leikkipuistot voivat olla, joten niiden osittainen avaaminen on olennainen osa tätä tutkimusta. Teoreettisessa osassa käsitellään myös muita tämän päivän leikkipuistojen rakentamista ja kunnossapitoa koskevaa aineistoa. Leikkipuistoista on kirjoitettu hyvin vähän ja aineisto on suhteellisen vanhaa. Esa Juntila on lähes ainoa suomalainen kirjoittaja, joka on tuottanut ajantasaisia teoksia leikkipuistojen olemassaolon, rakentamisen ja vallitsevien määräysten ymmärtämiseksi. Lähteinä olemme käyttäneet myös Mäntsälän kunnan tuottamia aineistoja.

1.5 Työn rakenne

Johdannon avulla lukija saa käsityksen työn rakenteesta, tarkoituksesta ja taustoista. Johdannossa kerrotaan muun muassa tiivistetysti tutkimusongelmasta ja aineistoista sekä esitellään aiempia aiheeseen liittyviä tutkimuksia. Tämä opinnäytetyö koostuu kahdeksasta pääluvusta. Toisessa, kolmannessa, neljännessä ja viidennessä luvussa käsittelemme teoreettista viitekehystä. Kuudennessa luvussa kerrotaan opinnäytetyötä varten tehtyjen aineistonkeruiden taustoista, valituista tutkimusmenetelmistä ja aineiston keräämisestä. Seitsemännessä luvussa kuvataan tutkimuksen tulokset. Kahdeksannessa luvussa on tutkimuksen pohdinnat, arvioidaan tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia, yhteenveto sekä annetaan jatkotutkimusaiheet.

Kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne

1.6 Aiemmat tutkimukset

Heli Kannisen vuonna 2009 tekemä opinnäytetyö käsittelee Suonenjoen alueen leikkipuistoja ja niiden kehittämistä. Työssä on hyvin käsiteltyä useita eri osa-alueita, joita tulee huomioida leikkipuistojen suunnittelussa ja kunnostuksessa. Aluksi on käsitelty lainsäädäntöä ja standardeja, joita leikkipuistojen osalta tulee noudattaa. Työssä käsitellään erittäin syvällisesti lapsen oikeuksia ja monen eri lähteen kautta lapsen kannalta sopivinta kasvuympäristöä. Käsittelemään on otettu myös lapsen kuuleminen ja erilliset menetelmät siitä, kuinka kehittämistä tulisi tehdä yhdessä lasten kanssa. Suonenjoen leikkipuistojen kartoittamisessa oli hyödynnetty kyselyitä. Alueen perhepäivähoitajille ja heidän hoitolapsilleen oli suunnattu oma kysely.

Kaikille avoin kysely löytyi kaupungin omilta sivuilta, kyselystä ilmoitettiin myös paikallisessa lehdessä. Tuloksien perusteella perhepäivähoitajat arvostivat eniten turvallisuutta, monipuolisuutta, siisteyttä sekä läheistä sijaintia. Avoimen kyselyn perusteella käyttäjät kaipaivat näiden lisäksi pöytiä ja penkkejä eväiden syöntiä varten. Molempien kyselyjen perusteella leikkipuistoihin toivottiin lisää parempikuntoista välineistöä. (Kanninen 2009.)

Kai Lähteenmäki on tehnyt opinnäytetyön, jossa työn tilaaja oli Raahen kaupungin tekninen palvelukeskus. Työn tavoitteena oli leikki ja liikunta-alueiden sen hetkisen kunnan sekä palvelutason kartoitus, sekä selvittää alue- ja kenttäkohtaisesti palvelun tarpeen taso. Lisäksi tavoitteena oli luoda kustannustehokas huollon ja kunnossapidon ylläpitojärjestelmä käytettävissä olevilla resursseilla sekä luoda turvallisuusasiakirja siihen liittyvine aputyökaluineen sekä hankkia siihen tarvittavat lomakepohjat. Tarve työlle oli syntynyt, kun oli havaittu, ettei kaupungilla ollut lain vaatimaa leikki- ja liikunta-alueiden turvallisuussuunnitelmaa. Tietopohjana työssä oli käytetty käyttäjäkyselyä, jolla oli selvitetty alueiden käyttöastetta, palvelutasoa sekä turvallisuutta. Työssä on kerrottu turvallisuuteen liittyvien lakien ja normien vaikutukset leikkipuistojen rakentamiseen, ylläpitoon ym. vaikuttaviin tekijöihin. Työssä on kuvausta Raahen kaupungin leikki- ja liikunta-alueiden nykytilasta ja muutoksista kuluneiden vuosikymmenten aikana. Käyttäjätutkimuksen toteutus, tulokset ja kehittelyideat oli esitelty kattavasti. Tutkimuksessa oli selvinnyt, että leikkipuistojen määrään oltiin tyytyväisiä, liukumäki, keinu ja kiipeilyvälineet olivat kyselyn mukaan suosituimmat välineet pienten lasten keskuudessa ja leikkipuistojen tärkeimmiksi ominaisuuksiksi oli noussut turvallisuus 42 %, monipuolinen välineistö 29 % ja palvelun läheisyys 14 %. (Lähteenmäki 2013.)

USA:ssa on tehty raportti tilastoista yksityisillä ja julkisilla leikkipaikoilla sattuneista onnettomuuksista vuosilta 2001-2008. Leikkipaikoilla raportoituja onnettomuuksia tuolla välillä sattui yhteensä 1 786 008. Onnettomuuksista 67 % johtui putoamisesta tai leikkivälineessä olleesta viasta. 58 %:ssa onnettomuuksista onnettomuuteen vaikutti keinut, liukumäet, kiipeilyvälineet tai riippusillat. Yleisimmät leikkivälineet olivat todennäköisesti listalla niiden suosion eivätkä vaarallisuuden vuoksi. Onnettomuuteen joutuneista lapsista 54 % oli iältään alle viisi vuotta vanhoja ja 73 % onnettomuuksista ei vaatinut sairaalahoitoa. Kuolemaan johtaneita tapauksia oli 40, joista 27 johtui kuristumisesta, seitsemän pään tai niskan vammoista ja kuusi yksittäistä erillistapausta. (O'Brian 2009.)

Yle toteutti vuonna 2014 valtakunnallisen kartoituksen, jossa lukijat saivat kertoa millainen olisi heidän unelmien leikkipuisto. Kartoituksessa lukijat saivat ehdottaa millaisia välineitä tai palveluita he toivoisivat leikkipuistoissa olevan. Kartoituksen alussa ihmisille oli kerrottu mitä kaikkea leikkipuistot pitävät sisällään ja mitä kaikkea ne voisivat pitää sisällään ja haastettiin ihmiset kertomaan, millainen olisi heidän unelmiensa leikkipuisto. (Yle 2014a.) Kuukautta myöhemmin toisessa artikkelissa purettiin kartoituksessa saatuja vastauksia. Keinut, kiipeily-

telineet ja luonto olivat leikkipuistojen kärkikolmikko. Keinuista esiin oli tuotu perinteisen keinun rinnalla olevat verkko, hämähäkki ym. keinut. Monipuolisuus ja se, että leikkipuisto tarjoaa kaikenikäisille jotain, oli koettu tärkeäksi. Artikkelissa kiitosta oli esimerkiksi saanut puisto, jossa oli aidattu leikkialue pikkulapsille, kiipeilytelineitä isommille lapsille ja läheisyydessä olevat aikuisten kuntoiluvälineet. Puistomaisuus ja luonnonläheisyys olivat tärkeiksi koettuja viihtyvyyden elementtejä, ja toivottiin, että luontoa hyödynnettäisiin enemmän kivineen ja kantoineen rakentamisessa. Välipalojen syöntipaikka ja läheinen grillikatos olivat koettu myös hyväksi. (Yle 2014b.)

Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisussa nro.83, oli tutkittu Lasten liikuntapaikkojen suunnittelua. Hanke toteutettiin vuosina 1999-2003 opetusministeriön tuella. Työ oli kehittämissanke, jossa etsittiin perusteita ja uudenlaisia ratkaisumalleja lasten liikuntapaikkojen toteuttamiselle. Hankkeen aikana oli toteutettu kokeilutoimintaa, tieto- ja tutkimusmateriaalin koostamista, liikuntapaikkojen käyttötutkimuksia sekä viestinnällisiä toimenpiteitä. Tutkimus käsitteli leikin ja liikunnan tärkeyttä lapsen kehitykselle, liikuntapaikkojen olemassaoloa, liikuntapaikkojen suunnittelua ja toteutusta niin, että lapset ovat mukana toiminnassa. Tuloksissa esitellään syntyneitä ideoita liikuntapaikkojen suunnitteluun, joissa mukana kuuluu lapsen sana. Työssä todettiin, että lapsen kehitystä tukee ympäristö, johon kuuluu koti, päiväkotiki, koulu ja muu ympäristö. Tämän ympäristön ollessa hyvä, tarjoaa se lapselle toimintamahdollisuuksia lapsen kehityksen mukaan. Kunnat ovat tärkeässä roolissa näitä mahdollisuuksia rakennettaessa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ja nuorten tarpeet, tässä yhteydessä puhuttiin osallistuvasta suunnittelusta. Hyvän liikuntapaikan ominaisuuksiksi kirjassa oli nostettu mm. lapsen kokoinen, näköinen ja kuuloinen, monipuolinen ja vaihteleva, muunneltava ja lasten muokattavissa oleva paikka, jossa yhteys luontoon on säilytetty. Paikan tulisi olla lähellä lasta ja helposti saavutettavissa sekä turvallinen, mutta ei tylsä. Tutkimuksen tarkoitus oli avata uusia näkökulmia liikuntapaikkojen parissa toimiville henkilöille. (Karvinen & Norra, 2002.)

1.7 Keskeiset käsitteet

Mäntsälän kunta on suurikokoinen maalaiskunta, joka sijaitsee Keski-Uudellamaalla. Asukkaita siellä on 20 534 (Kankaanpää 2012, 9).

Leikkipuisto on yleiseen käyttöön tarkoitettu valvottu tai valvoton puisto, josta löytyy leikkivälineitä. Yleisimmät leikkivälineet leikkipuistoissa ovat keinut, hiekkalaatikko, kiipeilytelineet sekä liukumäet. Leikkipuisto voi myös tarjota perheille suunnattuja palveluita sekä leluja. (Wikipedia 2014a.)

Käytettävyys on esineen, palvelun tai ympäristön käytön helppoutta. ISO 9241-11- standardin määritelmä käytettävyydelle on seuraava: ”Se vaikuttavuus, tehokkuus ja tyytyväisyys, jolla tietyt määritellyt käyttäjät saavuttavat määritellyt tavoitteet tietyssä ympäristössä.” (Wikipedia 2015b.)

2 Lainsäädäntöä ja standardeja

Tässä luvussa käsittelemme leikkipuistojen turvallisuutta sekä olemassaoloa koskevia säädöksiä. Leikkipuistot ovat julkisia tiloja, joiden olemassaoloa ja rakennetta määrittävät monet lait ja standardit. Niistä tärkeimpiä ovat kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) sekä turvallisuusstandardit SFS-EN 1176 ja SFS-EN 1177.

2.1 Standardeja

Lasten turvallisuuden takaamiseksi ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi on laadittu erilaisia standardeja. Standardien tarkoitus on taata ja kehittää lasten käyttämien tuotteiden turvallisuutta. Eurooppalaisten standardisoimisjärjestöjen CENin ja CENELECin tarkoitus on luoda standardeja, mitkä ottavat huomioon kaikki mahdolliset vaarat, mitä tuotteet voivat käyttäjilleen aiheuttaa. Standardit ehkäisevät onnettomuuksia sekä toimivat vakuutena siinä, että Euroopasta ostettujen leikkivälineiden turvallisuus on testattu. Viime vuosina CEN on vastaanottanut lukuisia pyyntöjä EU-komissiolta luoda standardeja erilaisille leikkivälineille sekä leikkialueille, ja näistä on kehitetty uusia EU-standardeja. Nämä standardit saatetaan Suomessa voimaan kansallisessa lainsäädännössä. (SFS 2014) Kirjainyhdistelmä EN ilmaisee standardin tekstin olevan CENin valvonnassa tehty (Junttila 2009, 17). SFS tarkoittaa Suomen standardisointielintä, Suomen standardisoimisliitto SFS ry.

Standardi SFS EN 1176-1 käsittelee yleisiä turvallisuusvaatimuksia, jotka soveltuvat kaikkiin leikkivälineisiin. Standardi muodostaa pohjan leikkivälineiden arvioinnille. Turvastandardin lisäturvallisuusvaatimuksia erilaisille leikkivälineille käsitellään standardin osissa -2, -3 ja niin edelleen, osassa 7 esitetään suuntaviivat leikkialueiden turvallisuuden ylläpidolle. Siinä annetaan periaatteita niin asennukseen, tarkastukseen kuin huoltoonkin. Kokonaisuudessaan tämän standardin sisältö perustuu antropometriseen dataan, joka tarkoittaa eri-ikäisistä ihmisvartaloista tehtyjä mittauksia. Nämä mitat toimivat pohjana turvallisuusvaatimusten määrittämisessä. Standardin sisältö perustuu myös standardin laatijoiden mielipiteeseen ja kokemuksiin hyvistä ja toimivista käytänteistä. (Junttila 2009, 40, 110.)

Standardi SFS-EN 1177 käsittelee putoamisalustojen turvallisuusvaatimuksia. Siinä käydään läpi leikkikenttien eri alueille sopivat iskua vaimentavat alustat, turvallisuusvaatimukset ja testausmenetelmät.

Kirjassa Toimiva, kestävä ja turvallinen leikkikenttä (Junttila 2009, 16) on todettu, että nämä standardit ovat erehtyvien ihmisten laatimia. Tällä tarkoitetaan sitä, että jotkin olennaiset seikat ovat saattaneet jäädä asioista kirjaamatta ja että jotkut pikkutarkat kuvaukset saattaa olla esitetty liian yleistävästi. Standardien noudattaminen luo vastuulliselle taholle kuitenkin turvaa vaatimuksien mukaisesta vaatimusten täyttymisestä ja luo laillista asemaa. Mutta standardit ovat siis vain ohje, josta saa poiketa jos turvallisuus täyttyy muutoin.

2.2 Kuluttajaturvallisuuslaki

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) pitää sisällään leikkipuistojen ja niiden välineistön turvallisuuden. Se määrittää, että leikkipaikkojen ja siellä olevien välineiden on oltava aina käyttäjille turvallisia. Laki on luonteeltaan tuoteturvallisuuslainsäädäntöä, eikä pidä sisällään esim. yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia. (Junttila 2009, 14.) Kuluttajaturvallisuuslaki 2011/920S 11 sanoo: ”Kulutustavaraa tai kuluttajapalvelua ei pidetä terveydelle tai omaisuudelle vaarallisena siltä osin kuin se on sellaisten yhdenmukaistettujen standardien mukainen, joita koskeva viittaus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ellei momentista muuta johdu.” Lisäksi turvallisuuden arvioinnissa voidaan käyttää seuraavia lähteitä: muut kuin edellä mainitut turvallisuuskysymyksiä käsittelevät kansainväliset tai kansalliset standardit, Euroopan unionin komission suositukset tuoteturvallisuuden arvioinnista, VALVIRAN ohjeet, käytännesäännöt jotka koskevat tuoteturvallisuutta sekä nykyinen tieto ja tekniikka. Näiden lisäksi valvontaviranomainen voi antaa kiellon tai määräyksen, mikäli tuote tai palvelu osoittautuu vaaralliseksi arvioinneissa. (Junttila 2014, 14.) Laissa määritellään, että leikkivälineiden turvallisuuden vastuu on leikkivälineiden valmistajalla, mutta vastuu turvallisten leikkivälineiden hankkimisesta on leikkipaikan ylläpitäjällä. Vastuu oikeasta asentamisesta, huollosta ja tarkastuksista on myös ylläpitäjällä. Suomessa on yli 11 000 yleisessä käytössä olevaa leikkikenttää, joiden turvallisuutta valvoo kuntien kuluttajaturvallisuusviranomaiset. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2014.)

Lain mukaan vastuu huolellisuus-, ilmoitus- sekä tiedonantovelvoitteesta on toiminnanharjoittajalla/ palveluntarjoajalla. Laki velvoittaa palveluntarjoajan laatimaan kirjallisen turvallisuusasiakirjan niistä palveluista, jotka ovat kuluttajaturvallisuuslain ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Leikkipuistot ja lähiliikunta-alueet kuuluvat viranomaisille ilmoitettavan yleisen palvelun piiriin, joten niille on laadittava turvallisuusasiakirja. (Junttila 2009, 14.) Käsittelemme turvallisuusasiakirjaa myöhemmin kappaleessa 4.4 leikkikentän asiakirjat.

3 Leikkipuistoista

Tässä luvussa käsittelemme sitä, mitä leikkipuisto on ja mitä sen tulisi palveluna tarjota käyttäjilleen. Käsittelemme leikkipuistojen suunnittelua sekä tässä työssä olennaisiksi nousseita osa-alueita leikkipuistojen turvallisuuteen liittyen.

3.1 Leikkipuiston tarkoituksia

Leikkipuistot ovat tärkeä osa kuntien tarjoamaa perheitä tukevaa toimintaa. Leikkipuistot ovat paikkoja, jossa vanhemmat voivat kohdata toisiaan ja joissa lapset pääsevät leikkimään toisten lasten kanssa ja kehittämään motorisia ja sosiaalisia taitojaan. Ne ovat turvallisia paikkoja kasvattaa näitä taitoja tai ainakin niiden tulisi sitä olla.

Lasten leikkipaikan suunnittelussa tulisi pyrkiä katsomaan maailmaa lapsen silmin ja pohtia, mitkä asiat houkuttelevat lapsen liikkumaan ja leikkimään. Lapsi etsii aistihavaintoja kaikkien aistien kautta. Leikkipaikka joka tarjoaa monipuolisia aistimuksia, houkuttelee lasta liikkumaan. Lasten liikkeiden kehittyminen vaatii tuhansia toistoja erilaisissa ympäristöissä, joten leikkivälineiden tulisi tarjota monipuolisesti erilaisia liikkeitä. Leikkivälineet tai puistoalueet eivät saisi olla liian valmiita, jolloin ne on nopeasti koluttu läpi, eivätkä tarjoa enää mitään uutta. Leikkipaikan tulisi tarjota kaikkia perusliikkeitä: ryömimistä, kiipeämistä, keinumista, juoksemista, heittämistä, heilumista, riippumista ja hyppäämistä. (Karvinen & Norra 2002, 33-34.)

Leikkipaikan tulee tarjota lapselle haasteita sopivasti. Leikkivälineisiin pääsy tarjoaa jo ensimmäisen haasteen ja arvioi lapsen kykyjä. Leikkivälineessä liikkuminen ja sieltä alastulo tarjoavat lisää erilaisia motorisia haasteita liikkumiselle. Haasteiden olemassaolo kantaa mukanaan myös epäonnistumisen mahdollisuuden, riskin. Turvallinenkin leikkipuisto voi aiheuttaa onnettomuuksia, mutta se on paikka, jossa riskit tulee minimoida niin pieniksi kuin vain pystytään. Leikkipuistot ovat kontrolloituja paikkoja, josta vakavan vaaran aiheuttajat on poistettu. Tämä haasteellisuuden- ja riskienarviointi on juuri sitä tärkeintä leikkipuistoihin kohdistuvaa työtä. (Junttila 2009, 12.)

Leikkipuistoja koskeva lainsäädäntö sekä turvavaatimukset ovat tiukentuneet vuosien aikana. Myös vanhojen leikkipuistojen tulee tietyiltä osin täyttää nämä turvavaatimukset, jolloin joudutaan tilanteeseen, jossa voidaan laskea, että vanhojen leikkipuistojen kunnostuskustannukset nousevat uuden perustettavan puiston tasolle. Vanhoissa puistoissa turva-alustat vaativat usein vaihtoa ja leikkivälineet saattaa joutua vaihtamaan kokonaan uusiin, jotta ne täyttävät nykyiset vaatimukset. Vaihtoa saattavat vaatia myös valaistus, kalusteet ja istutukset. Vanhan alueen riskien arvioinnissa alueen käyttöasteella on suuri merkitys. Mitä suurempi käyttöaste

alueella on, sen vähemmän voidaan poikkeamia turvallisuusvaatimuksissa hyväksyä. Vanhojen puistojen uudistamisessa tulee huomioida taloudellinen puoli, jos rahaa ei ole paljon käytävissä, kannattaa tehdä toimenpidesuunnitelma turvallisuuden parantamiseksi. Suunnitelma laaditaan niin, että suurimmat riskitekijät poistetaan ensin. Puistoon voidaan hankkia uusia leikkivälineitä tai vanhoja voidaan korjata tai muuntaa turvallisiksi. (Junttila 2014, 180.)

Turvallisuusstandardit määrittelevät leikkipuistojen rakentamista ja suunnittelua. Ne kertovat asiat, joissa ei ole kuin yksi ratkaisu, mutta jättävät myös paljon asioita auki. Näiden asioiden selvittämisessä ja puntaroinnissa puistojen suunnittelijat, rakentajat ja muut henkilöt ovat vahvassa roolissa. (Junttila 2009, 8.) Esa Junttila (2009, 8) tiivistää kirjassaan, että leikkialue on aina täydellinen silloin, kun se täyttää olemassaolonsa tarkoituksen virikkeellisenä vapaa-ajanalueena, jonka turvallisuusasiat on huomioitu.

3.2 Leikkipuistojen suunnittelusta

Suunnittelun alussa käytetyt panokset vaikuttavat puiston koko elinkaareen ja sen rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin. Suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon alueen tuleva luonne sekä alueen käyttäjien tottumukset ja tarpeet. (Peltoniemi 2014, 18.)

Leikkipuistoa suunniteltaessa tiedossa tulisi olla käyttäjien ikäjakauma ja pääkäyttäjäkunta (Junttila 2009, 22). Esimerkiksi käyttäjien määrän ollessa suuri kannattaa hyvään leikkialustaan sekä kestäviin leikkivälineisiin panostaa enemmän tai uutta puistoa rakennettaessa pintamateriaalien perusteltu valinta saattaa nostaa perustuskustannuksia, mutta säästää huollossa. (Peltoniemi 2014, 18.)

Leikkipuistojen suunnittelussa ja rakentamisessa tulisi huomioida turvallisuuteen ja muuhun kaupunkirakenteeseen liittyviä seikkoja. Kaikki suunnittelu lähtee sijainnin valinnasta. Vaikka kaupunkiympäristö onkin jo pitkälti rakennettua, on sijainnin määrittelyllä silti aina hieman varaa. Liikenteen ja esim. vesistön välitöntä läheisyyttä on hyvä pyrkiä välttämään. Sijaintia valitessa tulisi huomioida, että puistoon saataisiin sopivassa suhteessa aurinkoa, varjoa, tuulta, tuuliestettä. Leikkipuistojen tulisi olla helposti saavutettavissa eri suunnista, niiden sisääntulon tulisi sijoittua kevyenliikenteen väylän varteen, jotta puistoon saapuminen tai sieltä lähteminen toteutuisi turvallisesti. Leikkipuiston pääsisäänkäynti tulee olla myös huolto ja hälytysajoneuvojen saavutettavissa. Suomessa leikkipuistojen suunnittelulle aiheuttaa oman haasteen myös vaihtuvat vuodenaajat erilaisine ongelmineen. Talvisin puiston täytyy olla aurattavissa koneellisesti, lumelle täytyy löytyä läjittämiseen paikat niin, että kasoista ei aiheudu vaaraa. Roskien keräämistä varten puistoissa tulee olla jäteastiat, mutta lasten ei pidä päästä levittämään roskaa eikä roska-astiasta saa koitua hajuhaittoja. Puistoissa on hyvä olla myös istuimia huoltajia varten ja mahdollisesti myös pöytä. (Junttila 2009, 21-22.)

Suomen kuluttajavirasto edellyttää, että leikkikentillä tulee olla kuvallinen kyltti, josta ilmenee seuraavat asiat: yleinen hätänumero, kunnossapitohenkilöstön puhelinnumero, leikkikentän nimi, leikkikentän osoite ja muut asianmukaisen paikalliset tiedot tarvittaessa. (Junttila 2009, 75.)

3.3 Leikkipuistojen aitaamisesta

Ne sivut julkisista leikkialueista, jotka johtavat kohti merkittävää riskiä kuten, vesistöä, vilkasliikenteistä tietä tai jyrkännettä tulee aidata. Kun aidoille on olemassa lain vaatima pakko, kutsutaan niitä riskiperusteisiksi aidoiksi. Tällöin aidan tulee olla vähintään 120 cm korkea myös talvisin lumen peittäessä maan, alhaalla ei saa olla yli 10 cm korkeaa rakoa. Aita tulee suunnitella niin, ettei se houkuttele kiipeämään eikä sen läheisyydessä saa olla mitään mikä helpottaisi kiipeämistä. Myös portin mitoille ja toiminnoille on olemassa tarkat määräykset. Aitojen kunto tulee tarkistaa, mutta tarkastukseen ei sovelleta leikkivälineille tarkoitettua EN 1176-1 turvallisuusvaatimusta, vaan aidoille määrättyjä vaatimuksia. Aidat eivät ole leikkivälineitä. (Junttila 2014, 132-133.)

Aitoja voidaan rakentaa myös muuten vain ilman riskiperustetta. Mikäli aidalle ei ole lain vaatimaa perustetta, voi suunnittelija käyttää omaa arviotaan aidan korkeuden ja rakenteen suhteen. Aidan olisi kuitenkin hyvä olla sellainen, ettei se houkuttele kiipeämään tai leikkimään sillä. Aidan rakenteissa tulisi aina ottaa huomioon pään kiinni juuttumisriski, kuristumisvaaran vuoksi. Silloin kun aidoille ei ole riskiperusteista tarvetta, tarkastuksissa tulee huomioida rakenteellinen kestävyys, kiipeiltävyys ja korkeus. Yleisesti mitoitus on hyvä, ellei ole erityisen hyvää perustetta sanoa, ettei se ole riittävä. (Junttila 2014, 132-133.)

3.4 Leikkivälineistä

Leikkivälineitä on monenlaisia; on suuria ja pieniä, on liikkuvia ja paikallaan pysyviä, on matalia ja korkeita, on kovia ja joustavia jne. (Junttila 2009, 39). Leikkikenttävälinestandardin turvallisuusvaatimukset käsittelevät leikkivälineistöä, joka on asennettaessa tarkoitettu leikkivälineeksi, vaikka sitä ei varsinaisesti olisi sitä tarkoitusta varten suunniteltu. Eli myös kivistä ja kannoista muodostettu tasapainoalue on leikkiväline, johon turvastandardit vaatimukset soveltuvat. Puistojen kalusteet, aidat, puut ja rakennukset eivät ole leikkivälineitä eikä turvastandardia sovelleta niihin. (Junttila 2009, 8.)

Leikkivälineiden valinta lähtee siitä, että niiden tulee täyttää leikkivälineiden turvallisuusstandardin EN 1176 vaatimukset (Junttila 2009, 22). Standardi SFS EN 1176-1 käsittelee yleisiä turvallisuusvaatimuksia, jotka soveltuvat kaikkiin leikkivälineisiin, standardi muodostaa kaikkineen pohjan leikkivälineiden arvioinnille. Turvastandardin lisäturvallisuusvaatimuksia eri-

tyyppisille välineille käsitellään standardin osissa -2, -3 ja niin edelleen. Tämän standardin sisältö perustuu antropometriseen dataan, joka tarkoittaa eri-ikäisten ihmisten vartaloista tehtyjä mittauksia, jotka toimivat pohjana turvallisuusvaatimusten mitoituksessa. Standardissa esitetään myös testimenetelmät julkisille leikkikenttävälineille sekä suuntaviivat leikkialueiden turvallisuuden ylläpidolle ja periaatteet asennukseen, tarkastukseen ja huoltoon. (Junttila 2009, 40, 42, 110)

Ennen vuotta 1998 valmistettu, asennettu ja käyttöön otettu leikkiväline luokitellaan vanhaksi. Vanhan leikkivälineen ei tarvitse täyttää käyttöön oton jälkeen voimaan tulleita standardeja täydellisesti, vaan niitä tarkasteltaessa keskitytään olennaisiin turvallisuusvaatimuksiin. (Junttila 2014, 179.) Vanhojen välineiden standardinvastaisuuksia tulee lähteä korjaamaan riskiperusteisessa järjestyksessä (Junttila 2009, 129) ja siltä osin kun tuotetta korjataan tai huolletaan, tulee sen täyttää voimassa olevat turvallisuusvaatimukset (Lappset-kuvasto 2015, 131). Uusien sekä vanhojen leikkivälineiden tulee kuitenkin täyttää kriittiset turvallisuusvaatimukset, joita ovat pään ja kaulan kiinnijuuttuminen, putoamiselta suojaaminen, turva-alue ja -alusta sekä rakenteellinen kestävyys. Näiden lisäksi kuluttajaturvallisuuslain vaatimukset tulee täyttyä, riippumatta käyttöönotto vuodesta. (Junttila 2014, 179.)

Leikkivälineiden turvallisuus liittyy tiukasti leikkivälineen alapuoliseen maa-materiaaliin. Sillä mitä suurempi välineessä oleva vapaa putoamiskorkeus on, sitä parempi tulee alustan iskunvaimennuksen olla. (Junttila 2009, 24.) Turva-alustoja käsittelemme luvussa 2,5.

Leikkipuistojen välineille myönnetään eripituisia takuita, riippuen materiaaleista, joista välineet ovat valmistettu. Esimerkiksi Lappset tuotemerkin leikkivälineiden osien takuita ovat; teräsosat ja -rakenteet 20 vuotta, alumiiniosat 15 vuotta, AB-kyllästetyt puuosat jotka eivät ole maakosketuksessa 10 vuotta ja vastaavat maakosketuksessa olevat puuosat 5 vuotta. (Lappset-kuvasto 2015.) Elinkaaren aikana välineitä huolletaan tarpeen mukaan ja vaihdetaan käytössä kuluvia osia. Jos leikkivälineiden elinkaarta kuitenkin joudutaan venyttämään kovin pitkäksi, nousevat huolloista ja korjauksista aiheutuvat kustannukset.

Leikkivälineissä tulee olla merkinnät, joista selviää seuraavat asiat: valmistajan tai maahantuojan nimi, välineen tunnistetiedot (yleensä jokin numero tai kirjainsarja), valmistusvuosi ja turvastandardin päivätty numero (EN 1176-1:2008). Lisäksi välineissä voi olla informatiivisia lisäkylttejä, joilla ohjataan esimerkiksi laitteen oikeaan käyttöön, mutta ne eivät ole pakollisia. (Junttila 2009, 74.)

3.5 Turva-alusta

Leikkipuistoissa tulee olla turvallinen putoamisalusta kiipeilytelineiden alla, vaikka leikkikentillä on suurempi todennäköisyys muunlaisiin onnettomuuksiin, niin päähän kohdistuneet iskut ovat potentiaalisesti vaarallisimpia. Käsien ja jalkojen nyrjähdykset tai murtumat kyllä parantuvat ajan kanssa, mutta aivovaurio ei parane ikinä. Putoamiskorkeuden kasvaessa tulee turva-alustan iskunvaimentavuus kasvaa myös. (Junttila 2009, 25, 121.)

Turva-alustojen testauksessa käytetään Head Injury Criteria- menetelmää (HIC), joka pyrkii määrittämään hyväksyttävän tason päähän kohdistuneelle iskulle. Menetelmässä testiluotain pudotetaan turva-alustan päälle ja luotaimen sisällä olevan kiihtyvyyssanturin tiedoista lasketaan HIC arvo. Arvo on sitä suurempi, mitä korkeammalta anturi pudotetaan. Kriittinen putoamiskorkeus ja samalla välineen suurin sallittu vapaa putoamiskorkeus on se, joka antaa arvon 1000. Standardissa EN 1176 esitetään yleiset turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät turva-alustoille. (Junttila 2009, 42, 121.)

Turva-alustojen mittaaminen ja valvominen on yksi puistojen huoltoon ja kunnossapitoon liittyvistä kohteista. Turva-alustojen iskunvaimentavuus voi heiketä turva-alustan kerroksen ohentuessa, ajan kuluessa tai jostain muusta syystä. Esimerkiksi liikkuvien välineiden alla liikkuvan materiaalin turva-alustat eivät kestä paikoillaan, vaan kuluvat pois ja silloin tuleekin harkittavaksi turvallisuuden turvaaminen jollakin muulla turva-alusta materiaalilla. Turva-alustan iskunvaimennusominaisuus voi heiketä turvahiekkakerroksen pintaan muodostuvan kovettumisen ansiosta tai synteettisen turva-alustan iskunvaimennusominaisuus saattaa heiketä auringon kovettaessa pinnan tai hiekan tukkiessa huokokset. Turva-alustojen rakentaminen aiheuttaa leikkialueiden rakentamisen suurimpia kustannuksia, jopa 40% leikkialueiden kokonaiskustannuksista menee turva-alustaan. Sillä, että leikkialueet suunnitellaan hyvin saadaan aikaan säästöjä turva-alustojen tekemisessä. Tämä tarkoittaa sitä, että samanlaisen turva-alustan vaativat välineet ovat lähellä toisiaan ja välineet jotka eivät vaadi turva-alustaa ovat toisaalla. Toki tässä jaottelussa on huomioitava eri käyttäjäryhmät, jotta puistossa liikkuminen on turvallista. (Junttila 2009, 27-28.)

Leikkikenttien iskua vaimentavia alustoja sekä kriittisen putoamiskorkeuden määritysmenetelmää käsitellään standardissa SFS-EN 1177.

3.6 Leikkipuistoille sopivaa kasvillisuutta

Leikkipuistoissa käytetään kasvillisuutta niin esteettisistä kuin funktionaalisista syistä. Kasvillisuudella voidaan esimerkiksi vähentää kaikumista ja vaimentaa ääniaaltoja (Junttila 2009, 28-29). Kasvillisuudella voidaan myös suojata auringolta ja tuulelta sekä ehkäistä lentävän pölyn määrää. Kasvillisuuden suunnittelussa tulisi kuitenkin huomioida istutusten turvallisuus. (Junttila 2014, 136.) Leikkialueilla lasten mielikuvituksen käyttö kasvaa, joten mahdolliset kasvillisuuden aiheuttamat vaaran paikat tulee miettiä ja poistaa. Korkeiden pui-

den alaoksat tulisi karsia pois 200cm-300cm korkeudelle saakka, jotta puihin ei pääse kiipeämään. Leikkialueiden ympäristöön ei tule myöskään istuttaa myrkyllisiä kasveja. (Junttila 2009, 28-29.) Kasvien myrkyllisyystaso voi vaihdella ja niiden myrkyllinen osa voi olla marja, lehti tai juuri, tällaisia kasveja ei saa olla leikkipaikoilla tai niiden välittömässä läheisyydessä. Kärpässienet ja ukonputket tulee poistaa juurineen leikkialueiden läheisyydestä, joskus tämä vaatii jopa maan vaihtoa. Kasvillisuuden valinnassa kannattaa myös huomioida niiden allergisoiminen, koska mitä voimakkaammin allergisoivia kasvit ovat, sen tärkeämpää olisi niiden poistaminen tai vähintään leikkaaminen ennen siitepölykauden alkua. (Junttila 2014, 136.) Myrkytystietokeskus pitää yllä virallista listausta myrkyllisistä kasveista.

MYRKYLLISIÄ KORISTEKASVEJA (* = hyvin myrkyllinen)		
Puuvartiset	Ruohovartiset	Keittiökasvit
alppiruusu*	aitoelämänlanka*	pavut - raakoina
hevoskastanja*	akileija	peruna - vihreät osat
kalmia*	helmililja	raparperi - lehtilapa
koiranheisi*	hukanputki	
kultasade*	kielo*	
kuusamat	koiso*	
kärhöt	koristetupakka	
lumimarja	kurjenmiekkä	
marjakuusi*	käärmeenpistoyrtti*	
näsiä*	lumikello	
pihajasmike	lupiini	
pikkutalvio	myrkykeiso*	
rohtokataja	myrkykilja*	
sorvarinpensas*	narsissit	
terttuselja	risiinikasvi*	
tuhkapensas	ritarinkannus	
tuija	ruusuleinikki	
villaheisi	sormustinkukka*	
villiviini	tulppaanit	
väriherne	tyräkit	
	ukonhatut*	
	unikot	
	vuokot	

Taulukko 1: Myrkyllisiä kasveja (Perhekerho)

Jotkin kasvit eivät ole suositeltavia muiden ominaisuuksien kuin myrkyllisyyden vuoksi (Junttila 2009, 28-29). Leikkipuistoissa lapset myös repivät ja tallovat kasveja, joten olisi hyvä valita sitkeitä ja piikittömiä kasveja, jolloin ne kestäisivät paremmin ja olisivat turvallisia lasten käsissä (Junttila 2014, 136).

4 Turvallisuus

Tässä kappaleessa kerromme turvallisuudesta tunteena ja kuinka turvallisuus on jokaisen lapsen perusoikeus. Käsittelemme turvallisuutta koskevia tarkastustoimia ja asiakirjoja sekä riskien arviointia.

4.1 Turvallisuus tunteena

Abraham Maslow oli yhdysvaltalainen psykologi, joka tutki työssään paljon ihmisen motivaatiota ja sen ongelmia. Maslow'n kehittämä tarvehierarkia on psykologinen teoria, jonka mukaan ihmisen viisi perustarvetta ovat: Fysiologiset tarpeet, turvallisuuden tarpeet, yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet, arvonannon tarpeet sekä itsensä toteuttamisen tarpeet. Nämä tarpeet etenevät hierarkkisessa järjestyksessä, ensimmäisestä viimeiseen. Ihmisen Fysiologiset tarpeet kuten, nälkä ja jano ovat ensisijaisia tärkeitä muiden tarpeiden täyttymiseksi. Fysiologisten tarpeiden täytyttyä herää ihmisellä tarve turvallisuudelle. Turvallisuuden tarve sisältää tarpeen saada suojaa ja elää ilman pelkoa. Ihminen rakentaa ympärilleen järjestystä ja luo sosiaalisia organisaatioita, jotka turvaavat lain ja järjestyksen. (Dunderfelt, Laakso, Niemi, Peltola & Vidjeskog 2001, 28-29.)

Maslow's Hierarchy of Needs

Kuvio 2: Maslow'n tarvehierarkia (Wikipedia c)

Jokaisen lapsen ja nuoren perusoikeuksiin kuuluu turvallisuus. Heidän turvallisuudestaan ovat vastuussa lasten ja nuorten kanssa toimivat aikuiset sekä päättäjät. Kaikilla lapsilla tulee olla turvallinen elinympäristö missä he voivat vapaasti leikkiä, kehittyä ja kasvaa. Lasten ja nuorten tapaturmien määrää on saatu vähentymään kehittämällä turvallisuutta ja tämä osoittaa että vakavia tapaturmia kyetään ja voidaan ehkäistä, kun niiden eteen tehdään töitä. Tapaturmien ehkäisyssä tulee kiinnittää huomiota muun muassa seuraaviin asioihin; tapaturmarisikit tunnistetaan ja niitä seurataan ja poistetaan, lapset ja nuoret osallistuvat lähiympäristöjen kehittämiseen ja suunnitteluun, ohjeistuksia ja lakeja hyödynnetään tehokkaasti, ammattilaisten osaamista vahvistetaan ja työtä tehdään määrätietoisesti hyväksyen se, että muutos vie aikaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

4.2 Leikkipuistojen riskejä

Turvastandardi EN 1176 johdannossa todetaan näin: ”Riskit kuuluvat oleellisesti leikkipaikkoihin ja muutenkin kaikkiin ympäristöihin, joissa lapset viettävät aikaa leikkien. Leikkipaikkojen on tarkoitus tarjota lapsille mahdollisuus kohdata hyväksyttäviä riskejä innostavassa, haastavassa ja valvotussa oppimisympäristössä. Lasten on opittava käsittelemään riskejä, ja tämä voi johtaa kolhuihin ja mustelmiin ja toisinaan jopa murtuneeseen jalkaan. Tämän standardin ensisijainen tarkoitus on estää loukkaantumiset, jotka johtavat vammautumiseen tai kuolemaan, ja toissijainen tarkoitus on vähentää vakavia seuraamuksia, jotka aiheutuvat satunnaisista väärinarvioinneista, joita vääjäämättä tulee tapahtumaan.” (Junntila 2014, 9-10.)

Riskien arvioinnissa mietitään mitä voisi tapahtua. Osa riskeistä on itsestään selviä ja hyväksyttäviä riskejä, jotka eivät välttämättä ole pahasta. Ihmisen tulisi osata itse arvioida oman pelkonsa kautta, mitkä tilanteet ovat oikeasti vaarallisia. Riskien ottamiselle leikkipuisto on hyvä oppimisaika, sillä ne ovat suunniteltuja ja kontrolloituja tilanteita ja paikkoja kokeille omia taitoja. Riskien arvioinnissa aina ensimmäinen hyvä keino on verrata tilanteita standardien turvallisuusvaatimuksiin. Standardeja luettaessa tulee ymmärtää onko turvallisuusvaatimuksen raja minimivaatimus, jolloin pienintäkään poikkeamaa ei hyväksytä vai maksimivaatimus, jolloin se on tae kaikissa olosuhteissa riittävälle turvallisuudelle. Arvioinnissa on myös huomioitava ympäristö ja muut lisätekijät, jotka voivat lisätä tai vähentää riskiä. (Junntila 2014, 154-155.)

Leikkipuistoissa tulee täytyä riittävän turvallisuuden määreet, joita ovat riskin ennakoitavuus, mahdollisuus jättää riski ottamatta ja toteutuvan riskin seurausten minimointi. Näiden huomioimisen tulisi olla leikkipuiston suunnittelun peruspilarit, mutta toki riskinarviointiin liittyy myös muita tekijöitä, kuten käyttäjien ikä ja määrä, todennäköisen valvonnan määrä ja käyttöaste ym. Riskienarvioinnissa täytyy löytää keskiarvo toiminnasta saatavan hyödyn ja siitä koituvan riskin tasapainolle. Riskinarviointi antaa tekijälleen luvan

käyttää maalaisjärkeä ja ottaa huomioon tekijöitä, joita turvastandardit ei huomioi. Leikkipuistoja suunnittelevien henkilöiden ja leikkipuistojen parissa työskentelevien henkilöiden täytyy tehdä tätä riskinarviointia. (Junttila 2009, 8, 129.)

4.3 Puistojen turvatarkastukset

Leikkipuistojen osalta on määritelty pakolliset turvatarkastukset, joilla voidaan turvata puiston käyttöturvallisuutta. Ne ovat osa alueen omistajan omaavalvontaa. Ilman määräys- tai toimeenpanovaltaa toimiva ulkopuolinen henkilö saa toimia alueen tarkastajana. Viranomaisilla on oikeus tehdä pistokokeina tarkastuksia mille tahansa julkiselle leikkikentälle. (Junttila 2014, 164.)

Puistoille on standardin EN 1176-7 mukaan kolmen tason tarkastuksia ja jokaisesta tarkastuksesta tulee tehdä raportti tai kuittaus ennalta laadittuun listaan. Näitä tarkastuksia ovat käyttöönotto- ja vuositarkastus sekä toiminnalliset ja rutiiniomaiset tarkastukset. Nämä tarkastukset saa suorittaa alueen ylläpitäjä, mikäli hän on pätevä siihen. Yleisesti hyväksyttävänä pidetään seuraavia kolmea pätevyys- ja esteettömyysvaatimusta, vaikka kiinteää vaatimusta näille ei olekaan. Ensimmäisenä tarkastajan tulee osata lukea välineiden asennusohjeita ja tuntea niihin liittyvät turvallisuusvaatimukset. Toisena, tarkastaja ei ole itse osallistunut välineiden asennukseen, koska omaa työtä on vaikea arvioida. Kolmantena, tarkastaja ei saa olla taloudellisesti vastuullinen mahdollisista korjaustoimenpiteistä, sillä se voisi vaikuttaa siihen, vaaditaanko puutteet korjattavaksi vai ei. (Junttila 2014, 168.)

Uudelle puistolle tulee aina laitteiden asennuksen jälkeen, ennen niiden käyttöönottoa tehdä käyttöönottotarkastus. Tarkastajan tulee tuntea tuotteita koskevat turvallisuusvaatimukset ja hänen vastuullaan on, että tuotteet ovat oikein asennettuja ja valmiita käyttöön. (Junttila 2014, 168.)

Vuositarkastus tulee suorittaa vuosittain. Leikkipuistojen kohdalla tarkastus suositellaan suoritettavaksi keväällä, ennen kuin korkean käyttöasteen sesonki alkaa. Vuositarkastuksessa huomioidaan rakenteellista kestävyyttä, sään aiheuttamia vaurioita sekä muutoksia, jotka on toteutettu edellisen tarkastuksen jälkeen. Tämä tarkastus vaatii eniten ammattitaitoa ja on kaikista tärkein tarkastus. (Junttila 2014, 166-168.)

Toiminnallisia tarkastuksia tulee suorittaa 1-3 kuukauden välein vilkkaissa ja suuren käyttöasteen puistoissa, hiljaisemmissa puistoissa riittää tarkastus kerran tai kaksi kesän aikana. Toiminnallisen tarkastuksen tarkoitus on kiinnittää huomiota välineiden kulumiseen kuten, keinu-

laakereihin, ketjuihin, turvahiekan pinnantasoon sekä jousituotteiden jousen kiinnitysten löystymiseen. (Junttila 2014, 167.)

Rutiininomaisia tarkastuksia voidaan tehdä tarvittaessa jopa päivittäin, siinä tarkastetaan silmämääräisesti ilkvallan, tahallisen sotkemisen, normaalin käytön sekä yllättävien sääolosuhteiden aiheuttamia turvallisuusriskejä. (Junttila 2014, 168.)

Esimerkiksi Järvenpään kaupungissa on kaupungin ylläpitämiä leikkipaikkoja noin 50 kappaletta. Näitä leikkipaikkoja hoidetaan EU:n asettamien turvastandardien mukaisesti. Puistoille tehdään toiminnallisia tarkastuksia kolme kertaa vuodessa sen lisäksi, että puistojen kuntoa sekä ympäristöä aitoineen tarkkaillaan silmämääräisesti päivittäin. Hiekkalaatikoiden hiekat vaihdetaan kerran vuodessa hiekkaleikkikauden alkaessa. Vuositarkastuksessa selvitetään mahdolliset leikkivälineiden vauriot, löystyneet liitokset sekä tarkastetaan puuosat maalahan varalta. Kasvillisuus on tarkoin valittu siten, ettei siitä tai sen hoidosta ole haittaa lapsille. Vuositarkastuksen suorittavat koulutetut tarkastajat. Järvenpäässä on selkeä kaikkien nähtävillä oleva suunnitelma puistojen tarkastus- ja ylläpitosuunnitelmasta, (Järvenpää 2015.)

4.4 Leikkikentän asiakirjat

Kaikista leikkipuistoista tulee säilyttää dokumentaatiota. Säilytettäviä dokumentteja ovat; aluesuunnitelma, tuotteiden asennusohjeet, välinevalmistajien toimittamat huolto-ohjeet, käyttöönottotarkastuksen pöytäkirja sekä tarkastusraportit. (Junttila 2014, 178.)

Turvallisuusasiakirja on dokumentti yhdestä tai useammasta puistosta, jonka avulla viranomaiset saavat tarvittaessa tiedot leikkialueesta. Turvallisuusasiakirja on suunnitelma, jonka avulla riskejä voidaan havaita ja rajoittaa. Turvallisuusasiakirjan tarvetta ei määrää puiston koko, vaan sen toiminnan laajuus. Asiakirjasta tulee löytyä palvelun tarjoajan ja vastuullisten henkilöiden tiedot, lista leikkikentän läheisyydessä olevista riskeistä, kuvaus tarkastus ja huoltosuunnitelmasta, asiakirjan säilytyspaikka, talvikunnossapidon toimenpiteet sekä toimintaohjeet onnettomuustilanteissa. (Junttila 2014, 178.)

5 Mäntsälän kunta

Mäntsälä on Keski-Uudellamaalla sijaitseva suurikokoinen maalaiskunta. Mäntsälän sijainti lähikaupunkeihin nähden on keskeinen: Järvenpään on matkaa 26km ja Porvooseen 40km. Helsinkiin matkaa on 62km ja Lahteen 46km, niihin pääsee junalla 20 minuutissa. Mäntsälän kunta on maapinta-alaltaan 596km² josta 15 km² on vettä. Kirkonkylän lisäksi maaseutupitäjään kuuluu 17 haja-asutusalueen kyläkeskustaa. (Kankaanpää 2012, 9.)

Kuva 1: Mäntsälän vaakuna

Mäntsälässä asui 2013 (31.12) vuoden lopussa 20 534 henkilöä. Kunnan asukasluku on noussut tasaiseen tahtiin vuosituhannen alusta saakka, keskimäärin hieman alle 300 henkilöä vuodessa. (Tilastokeskus). Mäntsälään muuttaa takaisin nuoruutensa siellä asuneet henkilöt sekä täysin uudet kunnan asukkaat. Mäntsälässä lapsiperheiden osuus väestöstä on suuri valtakunnallisiin lukuihin verrattuna. Vuonna 2013 0-6 -vuotiaiden lasten osuus koko väestöstä oli 9,8 % ja 7- 15 -vuotiaiden osuus oli 13,3 %. Kaikkineen hieman alle kolmannes Mäntsälän asukkaista on alle 18-vuotiaita. (Mäntsälä 2014a 8-9.)

Kuva 2: Mäntsälän kunnan kartta. (Mäntsälä b)

Mäntsälän kunnan lapsista suurin osa asuu kirkonkylässä. Iältään 0-7 -vuotiaita lapsia asui kunnassa 2316 henkilöä 31.12.2013. Tästä koko joukosta 1195 asui Mäntsälän kirkonkylällä ja loput 1121 asui muualla kunnassa. (Tilastokeskus.)

Väestö. Muuttujina Kunta ja taajama ja Ikä									
	0	1.v	2.v	3.v	4.v	5.v	6.v	7.v	Yhteensä
Helsingin kt.	33	37	42	39	56	55	46	47	355
Mäntsälän kk.	120	148	145	139	166	181	141	155	1195
Numminen	4	8	6	12	3	6	6	10	55
Sälinkää	4	1	5	3	5	3	3	5	29
Sääksjärvi	2	4	0	3	1	4	4	1	19
Haja-asutus	60	78	95	84	82	75	95	85	654
Tuntematon	1	3	0	1	2	0	1	1	9
Yhteensä	224	279	293	281	315	324	296	304	2316

kk. = kirkonkylä
 kt. = keskustaajama

Taulukko 2: Mäntsälän kunnan 0-7 -vuotiaiden lasten asuinpaikka kunnassa 31.12.2013. (Tilastokeskus.)

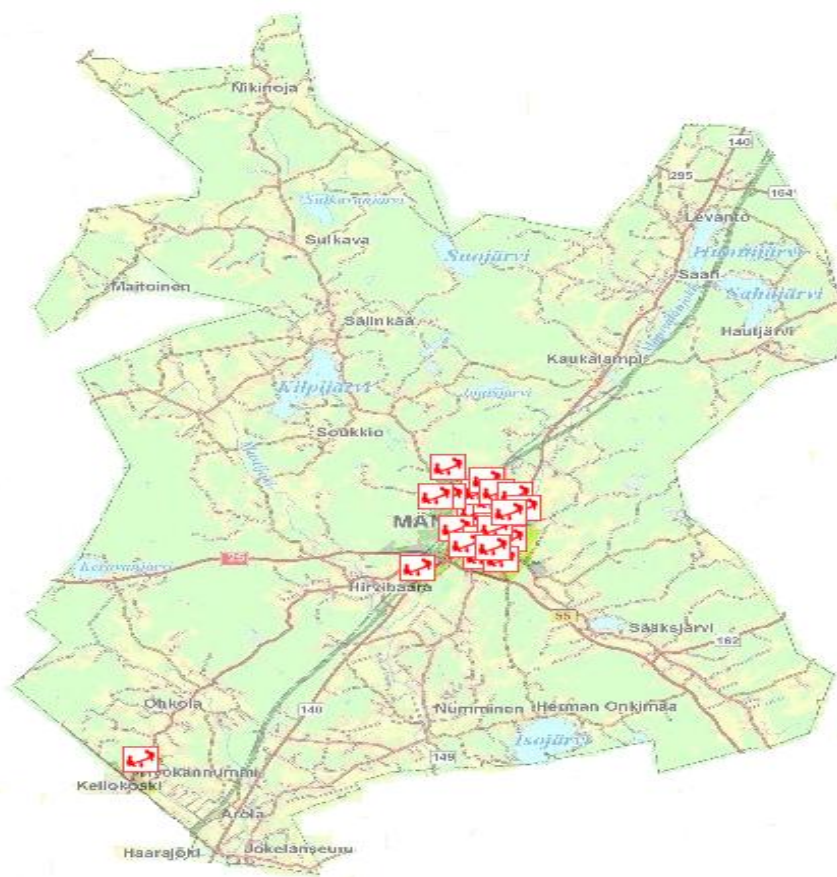
Mäntsälän kunnan organisaatiossa päätöksenteon ylintä valtaa käyttää asukkaiden valitsema kunnanvaltuusto. Jäsenmäärä valtuustossa on 43 henkilöä. Kunnan toimielinten toiminnan lain- ja tarkoituksenmukaisuuden valvonta on valtuuston vastuulla. Valtuusto hoitaa kunnan hallinnon järjestämisen, käyttää kunnan taloudellista valtaa ja valitsee jäsenet toimielimiin. Kunnanvaltuusto valitsee kunnanhallituksen jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. (Kankaanpää 2012, 17-18.) Valtuustojen tehtävänä on huolehtia, että kunnan asukkailla ja palveluiden käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kuntien toiminnan tulee olla avointa ja vuorovaikutteista, kuntalaisia tiedotetaan prosessien eri vaiheissa ja kuntalaisia kuullaan. Kuntalaisilla on oikeus aloitteiden tekoon. (Ansala, Vanhanen & Nuorteva 2008, 13.) Mäntsälän kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu esitysten valmistelu ja valtuuston tekemien päätösten täytäntöönpano yhdessä muun luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation kanssa. Sen tehtäviin kuuluu johtaa kunnan hallintoa ja taloutta kunnanvaltuuston hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä valvoa kunnan etua, edustaa kuntaa sekä tehdä kunnan puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet. (Mäntsälä c.)

5.1 Mäntsälän leikkipuistot

Mäntsälässä on 23 leikkipuistoa, joiden kunto ja laajuus vaihtelevat. Leikkipuistot ovat nimetty joko leikkipuistoiksi tai leikkikentiksi, tästä poikkeuksena Anttilan lähiliikunta-alueeksi nimetty leikkipuisto.

Mäntsälän kunnan internetsivuilla leikkipuistot kappaleen alla kerrotaan leikkipuistoja ja -kenttiä olevan Mäntsälässä 22 kappaletta (Mäntsälä d). Puistot ja viheralueet kappaleen alta löytyy Anttilan lähiliikunta-alueen linkki (Mäntsälä e). Sivulla kerrotaan, että puistot tarkastetaan säännöllisesti käyttäjien turvallisuuden vuoksi. Kerrotaan, että puistossa leikkiville ja liikkuville aiheutuu usein harmia leikkipuistoissa tapahtuvasta ilkivallasta ja ilkivallasta pyydetään ilmoittamaan virka-aikana Kunnanpuutarhuri Jukka Hanhiselle. Tämän lisäksi puistot ovat listattu nimineen, osoitteineen ja karttalinkeineen. (Mäntsälä d.) Yksityiskohtaista tietoa tai kuvia puistoista ei ole.

Mäntsälän leikkipuistoista suurin osa, 22 sijaitsee Mäntsälän kirkonkylällä (Kuva 4), yksi puistoista on Hyökännummella (Kuva 3). Kaikista leikkipuistoista löytyvät keinut pienille ja isoille, hiekkalaatikko sekä kiipeilyteline. Useissa leikkipuistoissa on lisäksi jousikeinuja ja liukumäki tai muita leikkivälineitä monipuolistamassa tarjontaa. Monien leikkipuistojen yhteydessä on hiekkakenttä, joka toimii talvisin luistinratana. Leikkipuistot ovat hyvin valaistuja. Kaikista leikkipuistoista löytyy lain vaatimat kyltit, joissa on puiston nimi, osoite ja hätänumerosta. Yhtään leikkipuistoa ei ole täysin aidattu.

Kuva 3: Mantsälän kunnan leikkipuistojen sijainti (Mantsälä f)

Kuva 4: Mantsälän kirkonkylän leikkipuistojen sijainti (Mantsälä f)

5.2 Leikkipuistoistojen rakentaminen, kunnostus ja huolto organisaatiossa

Mäntsälän kunnan organisaatiossa teknisten palveluiden tulosalue huolehtii kunnan omista tilatarpeista ja kunnan omistamien kiinteistöjen kunnossapidosta sekä liikenneverkon, liikuntapaikkojen ja puistojen sekä yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Teknisen palvelukeskuksen toiminta-ajatuksena on kehittää kuntaa tuottamalla teknisiä palveluita kuntalaisille tehokkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti huomioiden toiminnassaan ympäristön laadun ja arvot. (Mäntsälä g.) Teknisten palveluiden johtajana toimii Hannu Seppälä. Hänen alaisuudessaan työskentelee (2013) 110 henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa on 101 henkilöä (Mäntsälä h). Mäntsälän leikkipuistojen suunnittelu, rakentaminen sekä kunnossapito kuuluvat puisto ja viheralueiden osioon yhdessä muiden puistojen, leikkipaikkojen, metsien ja erikseen sovittujen yleisten alueiden kanssa. Vastaavana kunnanpuutarhurina toimii Jukka Hanhinen ja vihersuunnittelijana Arja Aalto. (Mäntsälä e.)

Vuosi	Budjetti	Toteutunut	Leikkipuistojen osuus
2012	267211	229954,54	53051,23
2013	255421	269215,13	58988,2
2014	347885	308365,21	65341,91

Taulukko 3: Puistojen ja yleistenalueiden tulosityksikön toimintamenot 2012-2014 (Liite 3)

Kohde	Budjetti	Toteutunut
Arvonpellon leikkipuiston aita	10 000	7162,86
Mustamäen asukaspuisto	35 000	46 159,98
Ollinpolun leikkikentän perusparannus		23 538,90
Anttilan liikuntapuisto	137 000	114 064,67

Taulukko 4: Mäntsälän leikkipuistojen vuosien 2012-2014 investoinnit (Liite 3)

5.3 Kuntalaisten vaikuttaminen palveluihin

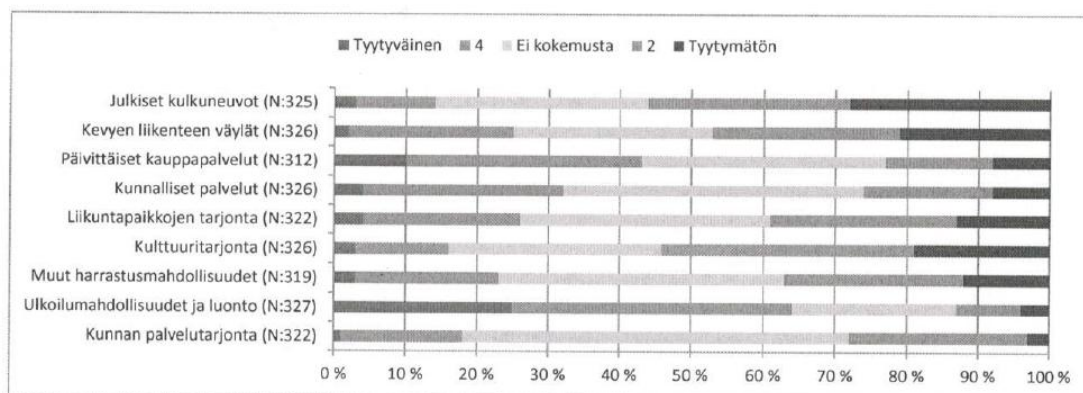
Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat kunnallisen itsehallinnon perusta. Perustuslaki määrittelee kuntien hallinnon kunnan asukkaiden itsehallinnoksi, jossa mahdollistetaan paikallisten valintojen tekeminen. Jotta kuntajohtamisessa voidaan luoda edellytykset kuntalaisten osallisuudelle, tarvitaan tutkittua tietoa kuntalaisten mielipiteistä ja odo- tuksista kuntaa kohtaan. Yksittäinen kunnan asukas on veronmaksaja, kehittäjäkumppani, palvelun käyttäjä, asiakas sekä kansalaisvelvollisuuksien täyttävä. Hänet tulee nähdä kaikissa näissä rooleissa. (Pekola-Sjöblom 2014, 3.)

Liikuntapolitiikassa valtionhallinnon ja toimijoiden väliset tiiviit kontaktit toimivat liikunta- paikkoja koskevan päätöksenteon vahvana tukena. Tieto ja tutkimus näyttelevät vahvaa osaa päätöksenteossa, mutta havainnot ja kokemukset liikuntapaikoista ovat myös merkittävässä osassa. Nämä toimijoiden tutkimukselliset ja kokemusperäiset tiedot täydentävät ja tukevat toisiaan. Kunnat ovat merkittävässä roolissa liikunnan edistämässä ja järjestämisessä. Lainsäädännössä ei ole tarkasti määritetty, mitä liikuntapalveluita kunta on veloitettu kuntalaisille järjestämään. Liikuntalain mukaan kunnat veloitetaan luomaan edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa. Lisäksi kunnat veloitetaan tarjoamaan liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa myös erityisryhmille. Palveluiden tasoa ja sisältöä laki ei määritä ja tästä syystä johtuen palveluntarjonta kuntien välillä vaihtelee suuresti. (Gretschel, Laine & Junttila-Vitikka 2013, 5-9.)

Valtion liikuntaneuvosto toteaa, että kunnissa ei seurata systemaattisesti kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden määrää, tyytyväisyyttä liikuntapaikkoihin ja -palveluihin, saati liikuntapaikkojen käyttöastetta. Näkemyksiä liikuntapaikkojen kehittämiseen ei myöskään kerätä kunnissa. Kuntalaissa kyllä määritetään, että kunnanvaltuustojen on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palveluiden käyttäjillä on mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kuntien toimintaan. Valtion liikuntaneuvosto on korostanut liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkojen palaute- ja seurantajärjestelmien kehittämisen tarvetta. Kokemustiedon keruussa onkin nyt käynnistetty lukuisia toimenpiteitä Opetus- ja kulttuuriministeriössä ja niiden pohjalta tuotetaan kunnille menetelmiä ja malleja kokemustiedon keruun kehittämiseen. (Gretschel ym. 2013, 5-9.)

Uudessa terveydenhuoltolaissa kuntia veloitetaan kerran valtuustokaudessa valmistelemaan laaja hyvinvointikertomus kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. Kirjassa Kuntalaisten kokemustieto liikuntapaikkojen laadun arvioinnissa (2013, 9) kerrotaan kirjan kirjoittamisen aikaan olleen sellainen tilanne, että ainoastaan 36% kunnista oli sisällyttänyt kuvauksen kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta hyvinvointikertomukseen. Hyvinvointikertomus nähdään kunnissa välineenä, jolla voitaisiin edistää hyvinvointia ja terveyttä, väline jolla liikunta saataisiin näkyviin ja päätöksentekoon ja saataisiin kunnissa eri kohteisiin kohdistettujen toimenpiteiden vaikutukset näkyviin. (Gretschel ym. 2013, 5-9.) Mäntsälän kunnassa tätä ei ole tehty.

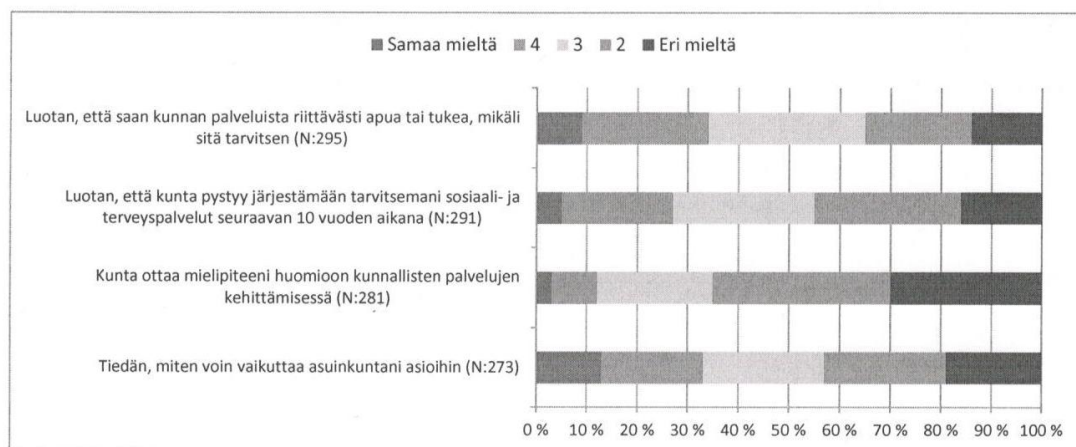
Mäntsälän hyvinvointikertomuksessa 2009-2013 on kerrottu tiivistetysti kunnassa olevat liikuntapalvelut ja liikuntapalveluiden hallinnollisen vastuun rakentuminen. Kuntalaisille tehdyssä kyselyssä oli kysytty kuntalaisten tyytyväisyydestä liikuntapaikkojen tarjontaan. (Mäntsälä a, 15-52.) Mutta liikunta-aktiivisuutta ei ole kartoitettu.

Kuvio 2: Mäntsälän kunnan asukkaiden tyytyväisyys liikuntapalveluihin (Mäntsälä a, 52)

Raportissa on esitelty myös kunnan terveyden edistämisasiivisuuden luvut. Ne ovat lukuja, jotka pohjautuvat Terveyden ja hyvinvointilaitoksen TEAvisari indikaattoriin, jolla voidaan kuvata kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveyden edistämisasiivisuutta asteikolla 0-10. Mittaristo toimii niin, että kun osasumman sisällä kaikki indikaattorit osoittavat toivottua hyvää laatua, osasumma saa arvon 100. Mäntsälässä liikuntapalveluiden osalta terveydenedistämisasiivisuudessa oli saatu luku 14 vuonna 2010 ja 20 vuonna 2012, kun valtakunnalliset luvut olivat 56 vuonna 2010 ja 63 vuonna 2012. Raportissa näistä edellä mainituista lukemista todetaan, että liikuntatoimen sekä kuntajohdon osalta Mäntsälän kunnan terveydenedistämisasiivisuus on valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna heikompaa, mutta että havaittavissa on myönteinen kehityssuunta. (Mäntsälä a, 5-52.)

Mäntsälän hyvinvointikertomuksessa 2009-2013 oli esitelty tutkimus, jossa oli kartoitettu kuntalaisten luottamusta kuntien toimintaan. Tutkimuksessa oli tutkittu kuuden kunnan asukkaiden kokemuksia. Mäntsälän asukkaista kyselyyn oli vastannut 330 henkilöä. Mäntsälän vastaajista 45 % oli ilmoittanut luottavansa kunnan toimintaan vähän tai melko vähän ja 19 % paljon tai melko paljon. Kuviosta 12 voi nähdä, että vastaajista 65 % oli sitä mieltä, ettei kunta ota heidän mielipiteitään huomioon kunnan palveluiden kehittämisessä. Vastaajista 12 % koki, että heidän mielipide huomioidaan palveluiden kehittämisessä. (Mäntsälä a, 34.)

Kuvio 3: Mäntsälän kunnan asukkaiden kuulluksi tulemisen tunne (Mäntsälä a, 34)

Mäntsälän kunnan tekemä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013-2017 -raportissa ei ole mitään mainintaa kunnan yleisistä leikkipuistoista tai niitä koskevista suunnitelmista. Ei varhaiskasvatuksen eikä vapaa-ajan palveluiden kohdassa. (Mäntsälä i 2014.) Mäntsälän kunnan hyvinvointikertomus 2009-2013 (Mäntsälä a) raportissa mainitaan, että avoin päiväkotitoiminta (jonka yhteydessä on asukaspuiston leikkipuisto) on aloittanut toiminnan syksyllä 2014. Muutoin kunnan leikkipuistoista ei ole mainintaa. Mäntsälän kunnan turvallisuussuunnitelma 2011-2013 (Mäntsälä j,12.) raportin Tekninen toimi kappaleessa sanotaan, että "palvelukiinteistön kohdalla kiinnitetään huomiota piha-alueen suunnitteluun (esim. aidat, leikkivälineet), saattoliikenteeseen (hidasteet, kevyen liikenteen väylien liittyminen piha-alueeseen) ja kunnossapitoon. Vuosittain tehdään turvallisuuteen liittyvä tarkastus teknisen toimen päättämän toimintasuunnitelman mukaisesti."

6 Leikkipuistojen kartoitus

Tutkimuksen tekemisen lähtökohta on totuuden etsiminen. Oleellista ei ole se päästäänkö totuutta lähemmäksi kvalitatiivisella vai kvantitatiivisella tutkimuksella, pyrkimys on vaan päästä sitä niin lähelle kuin suinkin. (Metsämuuronen 2008, 7.)

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa ja mikä tekijöiden muuttuminen täyttäisi paremmin leikkipuistojen käyttäjien tarpeita ja kasvat-taisi tyytyväisyyttä palveluihin. Aineistonkeruussa käytettiin laadullista sekä määrällistä me-netelmää, menetelmätriangulaatiota. Tällaisella asetelmalla, jossa ensin tutkitaan asiaa laa-dullisen menetelmän keinoin, voidaan hakea ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisella menetelmällä saadaan ilmiöt esiin, mutta ei tiedetä mitään niiden esiintymistiheyksistä, kun sitten määrällinen aineisto kertoo volyymin kysytystä asiasta. (Kananen 2010, 133-134.) Työn ensimmäisessä osassa leikkipuistot havainnoitiin kesällä 2014 toisen tämän opinnäytetyön to-teuttajan toimesta. Työn toisessa osassa tehtiin kysely Mäntsälän kunnan perhepäivähoitajille ja kunnan leikkipuistoja käyttäville asukkaille.

6.1 Kysely menetelmänä

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen lähtökohtana on ongelma, johon etsitään ratkai-sua (Kananen 2011, 20-22). Tutkimus hyödyntää määrällisyyttä; määrien muutoksia, niiden jatkumoa sekä ryhmien tai kontekstien välisiä eroja. Näiden edellä mainittujen avulla se ra-kentaa kuvausta ja tulkintaa todellisuudesta ja siinä olevista vaikutussuhteista. Tutkimuksessa määrien muutokset tiivistetään tunnusluvuiksi eri tavoilla, ja niitä tunnuslukuja analysoidaan usein matemaattisiin malleihin vertaillen. Tavoitteena on tuottaa yleistävää tosiasiatietoa todellisuudesta, vaikka vastauksissa olisi yksittäisten yksilöiden erilaisia mielipiteitä. (Ronkai-nen ja Karjalainen 2008, 19-20.) Tutkimuksen toteuttamisessa lähdetään liikkeelle siitä, että kartoitetaan mitä tietoa tarvitaan ongelman ratkaisemiseksi, jonka jälkeen mietitään mistä ja millä tavalla tieto saadaan kerättyä. (Kananen 2011, 20-22) Kvantitatiivisen tutkimusmene-telmän eniten käytetty tiedonkeruumenetelmä on strukturoitu kysely (Kananen 2011, 12). Kysely on menetelmä, jolla voidaan kerätä tietoa käyttäjien tyytyväisyydestä jotakin asiaa kohtaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 180-181). Tässä opinnäytetyössä toteutetaan kysely, jonka tarkoituksena on kerätä käyttäjien kokemuksia ja tuntemuksia Mäntsälän leikki-puistojen nykytilasta, tarjonnasta, turvallisuudesta sekä tarpeista leikkipuistopalvelun kohdal-la.

Kysely menetelmässä kysymykset johdetaan ilmiön muuttujista, eli niistä tekijöistä, joista ilmiö koostuu. Ja nämä kysymykset ovat aineiston tiedonkeruumenetelmä, kysely. (Kananen 2011, 12-22.) Muuttujat ovat käsitteitä, jotka voivat saada eri arvoja; periaatteessa kaikki,

mitä voidaan mitata, ovat muuttujia. Muuttujat ovat ominaisuuksia, joita mitataan, ne ovat niitä ominaisuuksia, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita. Nämä muuttujat jaetaan laadullisiin muuttujiin sekä määrällisiin muuttujiin. (Kananen 2010, 79-82.) Tässä opinnäytetyössä olemme voineet ennalta määrittellä ilmiöön vaikuttavat tekijät ja tehdä niistä tutkimuksen muuttujia. Leikkipuistojen valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat sijainti, varustelutaso ja turvallisuus. Nämä tekijät ovat selvillä aiempien mallien ja teorioiden pohjalta.

Itse kysely pitää sisällään niin kutsuttuja megakysymyksiä, mutta niiden lisäksi kyselyssä on yksityiskohtaisia apukysymyksiä, joiden avulla kerätään tietoa varsinaisten tutkimuskysymysten avuksi. Kysely voi koostua strukturoiduista tai avoimista kysymyksistä tai molemmista, joiden avulla on tarkoitus selvittää ilmiöön liittyvien ominaisuuksien tai yhteyksien esiintymistiheyksiä. (Kananen 2011, 12-22.) Kyselyssä aineisto kerätään standardoidusti, eli kaikki kysymykset esitetään kaikille koehenkilöille täsmälleen samalla tavalla. Koehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietyistä perusjoukosta. (Hirsjärvi ym. 2000, 180-181.) Joukon tulisi kuvata koko perusjoukkoa, sen tulisi olla ominaisuuksiltaan pienoiskuva asianomaisista, koska tämän joukon mielipiteillä pyritään tuottamaan yleistävä kuva tutkimustuloksista (Kananen 2011, 20-22).

Opinnäytetyömme tutkimusjoukko ovat kunnan perhepäivähoitajat ja kunnan leikkipuistoja käyttävät satunnaiset asukkaat, näemme heidän edustavan tässä asiassa perusjoukkoa. Kysely toteutettiin Surveypal- ohjelman avulla. Aineisto kerättiin kahdessa osassa kevään 2015 aikana. Ensimmäisessä osassa kysely lähetettiin sähköpostitse Mäntsälän kunnan perhepäivähoitajille. Perhepäivähoitajia on kunnassa 30, kysely saatiin toimitettua heistä 24:lle, 19:sta heistä näki kyselyn ja 10 heistä vastasi. Kyselyn toisessa osassa kysely toteutettiin sosiaalisen median välityksellä. Kyselyn linkki laitettiin Facebook-yhteisöpalvelussa olevan Mäntsälän kunnan asukkaista muodostuneen ryhmän sivuille. Kyselyyn pystyivät vastaamaan kaikki ryhmän jäsenet. Ryhmässä on jäseniä yhteensä 3354, heistä kyselyn näki 97 ja kyselyyn vastasi 35. Kyselyt toteutettiin identtisillä kysymyksillä ja vastauksista on tehty yksi yhtenäinen ryhmä. Vastauksia saatiin kaikkiaan 45 kappaletta. Vastaukset kertyivät anonymisti sähköiseen palveluun, josta ne kerättiin ja analysoitiin vastausajan päätyttyä.

Surveypal-ohjelma on palvelu, joka löytyy Internetistä. Ohjelman avulla on helppo rakentaa kyselylomake. Ohjelma tarjoaa erilaisia vaihtoehtoisia rakenteita kysymyksille. Ohjelman avulla saa luotua kyselyn, joka toimii sähköisesti linkin avulla. Ohjelmasta pystyy ottamaan raportteja kyselyn eri vaiheissa sekä kyselyn sulkeuduttua saaduista vastauksista. Raportin voi siirtää halutessaan Word-, Excel-, SPSS- tai Power point -muotoon analysointia varten. Ongelmana ohjelmassa on se, ettei kyselyä voi tulostaa paperiversioksi. Tällöin kyselyyn eivät voi osallistua ne vastaajat, joilla ei ole mahdollisuutta täyttää kyselyä sähköisesti.

6.2 Kyselylomake

Kyselytutkimuksella voi olla monenlaisia tavoitteita; sillä voidaan muun muassa tutkia ihmisten toimintatapoja, määrittellä ihmisten älykkyyttä tai selvittää ihmisten ajatuksia tietyistä asioista. Me käytimme kyselytutkimusta kartoittaaksemme käyttäjien tuntemuksia, kokemuksia ja ajatuksia Mäntsälän leikkipuistosta.

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että kyselyissä esitetään eri tyyppin kysymyksiä; avoimia kysymyksiä, valmiisiin vaihtoehtoihin perustuvia valintakysymyksiä, joissa voi valita useamman vaihtoehdon sekä yhden vaihtoehdon sallivia poissulkevia kysymyksiä. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 32) Kyselyssämme oli näitä kaikkia.

Kyselyssä käytimme eniten strukturoituja kysymyksiä, jossa vastaajat valitsivat kantansa valmiiksi annetuista vastausvaihtoehdoista. Strukturoidun kysymyksen etuna on se, että haastattelija laatii valmiiksi kysymysvaihtoehdot, joista vastaajan on valittava. Tällöin vastaukset on helposti käsiteltävissä heti haastattelun jälkeen. Haittoina tällaisissa kysymyksissä on se, ettei vastaaja voi tuoda esille uusia näkökulmia asiaan, vaan hänen on valittava annetuista vaihtoehdoista. (Kurkela) Erilaisia asenteita ja käsityksiä voidaan mitata viisiportaisella Likertin asteikolla, jossa vastaajaa pyydetään arvioimaan jotakin asiaa vastausten eri ääripäiden ollessa päissä. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 23.)

Osassa kysymyksistä olimme käyttäneet puolistrukturoitua muotoa, jolloin vastaajalla on viimeisenä vaihtoehtonaan: jokin muu, mikä. Viimeinen kohta antaa vastaajalle mahdollisuuden lisätä vaihtoehdon, joka on tutkijalle uusi tai ennalta arvaamaton. Tällaisten vastausten käsittely vie kuitenkin huomattavasti enemmän aikaa, koska jokainen vastaus on käsiteltävä erikseen ja pyrittävä muuntamaan numeeriseen muotoon aineiston analyysiä varten. (Kurkela.)

Kyselyssä oli myös yksi täysin avoin kysymys, johon vastaajat saivat itse tuottaa oman vastuksensa. Avointen kysymysten suurin ongelma on tulosten analysointi, sillä jokainen vastaus on todennäköisesti erilainen. Avoimet vastaukset ovat kuitenkin hyvä keino saada vastaajien mielipiteet selville perusteellisesti ja vastausten joukossa saattaa olla myös hyviä konkreettisia ideoita (Aaltola & Valli 2007, 124). Kyselyssämme avoimena kysymyksenä oli: "Terveiset kunnalle?". Tämän kysymyksen kohdalla tarkoitus oli lähinnä kerätä avointa palautetta, jota ei välttämättä tarvitse erikseen tarkemmin analysoida, vaan lähinnä tarjota perhepäivähoitajille mahdollisuus välittää ajatuksiaan puistojen tilanteesta ja omista toiveistaan.

Kyselyn alkuun kehoitetaan laittamaan jokin saate tai viesti, joka herättää vastaanottajan kiinnostuksen ja saa hänet vastaamaan kyselyyn (Raatikainen 2004, 16). Meillä oli kyselyn

alussa viesti, jossa kerroimme keitä olemme ja miksi kyselyä suoritetaan ja että kyselyyn vastaaminen ottaa vain pienen hetken.

Kysely on tämän työn liitteenä 1.

6.3 Havainnointi menetelmänä

Ihmiset tekevät jatkuvasti arjessaan havaintoja, mutta nämä havainnot eivät ole sellaisenaan kelvollisia tieteellisen tutkimuksen havaintoja. Tieteellinen havainnointi eroaa arjen havainnoinnista sillä, että se on järjestelmällistä, suunniteltua ja kriittistä. Havainnoinnissa tutkijan on oltava kiinnostunut kaikesta siitä, mikä antaisi hänelle mielekkäitä vastauksia ja kuvauksia tutkimusongelmaan sekä tutkimuskohteelle asetettuihin kysymyksiin tai lisäisi tutkijan omaa ymmärrystä tutkittavasta kohteesta. Havainnointi ei ole vain asioiden ja ilmiöiden näkemistä, vaan se on tietoista jonkin asian tarkkailemista. (Vilkka 2006, 5-37.)

Havainnointi menetelmänä toimii tutkimuksissa, joissa tutkitaan yksilön toimintaa ja/tai vuorovaikutusta jonkun kanssa. Se toimii hyvin tekstien, esineiden, kuvien, luonnon ja ympäristön havainnoinnissa. Havainnointi toimii niin laadullisessa kuin määrällisessäkin tutkimuksessa. Havainnointi aineistot ovat usein kuitenkin niin moninaisia sekä laajoja, jolloin määrällisyys toimii niissä heikosti. (Vilkka 2006, 38.) Laadullinen havainnointi tutkimus tarkoittaa joukkoa erilaisia tulkinnallisia, luonnollisissa olosuhteissa toteutettavia tutkimuskäytäntöjä. Tutkimuksella ei ole selkeää vain sille omaa teoriaa, paradigmaa eikä metodeja. Sen teoria ja metodologia ovat käyttökelpoisia silloin, kun ne ovat käytännöllisiä ja auttavat tutkimuksessa. (Metsämuuronen 2008, 9.)

Havainnointi toimii esitiedon tai täydentävän tiedon keruussa ja muiden aineistonkeruumenetelmien lisänä. (Kajaanin ammattikorkeakoulu) Tutkijan rooli on tarkkailla enemmän tai vähemmän objektiivisesti tutkimuksen kohdetta ja tehdä samalla muistiinpanoja tai kenttäraporttia (Metsämuuronen 2008, 42). Havainnointi on laadullisessa tutkimuksessa yleisesti käytetty tutkimusmuoto, kuitenkin yksin se ei useinkaan riitä antamaan kattavia tuloksia, vaan sitä käytetään yhdessä haastattelututkimuksen kanssa, jolloin tulokset voivat olla hyvinkin hedelmällisiä.

Havainnoinnissa asiat nähdään niiden oikeassa yhteydessä ja on perusteltu tiedonhankkimismenetelmä, silloin kun tutkittavasta kohteesta ei tiedetä paljon. (Pitkäranta 2014, 94-95.) Havainnointia käytetään, kun halutaan jostakin ilmiöstä hyvä monipuolinen kuvaus. Haittana voi kuitenkin olla, että laadullinen tutkimus jää ilmiön kuvailun tasolle, jolloin tutkimuksen hyödyt jäävät toteutumatta. (Kananen 2010, 32-41.) Menetelmässä pyritään avaamaan yksilöiden ja ryhmien käsityksiä ja asioille annettuja tulkintoja. Tavoitellaan tietoa, joka lisää

asian ymmärtämistä, avaa käsityksiä ja tuo uusia ajattelutapoja (Ronkainen & Karjalainen 2008, 20). Havainnoin muodot on jaoteltu piilohavainnointiin, havainnointiin ilman osallistumista, osallistuvaan havainnointiin ja osallistavaan havainnointiin (Pitkäranta 2014, 94-95).

Havainnoinnissa aineistosta saadaan raakahavaintoja, jotka tekevät tilaa eroavaisuuksille, ne auttavat ymmärtämään havaintojen kirjoa. Kerätty aineisto ei kuitenkaan itsessään ole vielä tulos. Havaintojen tulkintaa tehdään sitten vasta muun materiaalin kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että teoria avaa merkitysyhteyksiä. Yleinen tieto ja tulokset syntyvät vasta tutkijan, tutkimusaineiston ja teorian vuoropuhelussa. (Vilka 2006, 86-92.)

Me käytimme työssämme havainnointia toisen aineistonkeruumenetelmän rinnalla. Havainnoinnilla tuotetun aineiston oli tarkoituksena toimia ennakkomateriaalina, tukea kyselyllä tuotettavaa aineistoa ja varmistaa asioiden olemassaolo. Havainnointi toimi pohjana opinnäytetyömme kyselylle. Havainnoinnin pohjalta nousseet kysymykset turvallisuudesta ja ylläpidon nykytilasta olivat asioita, joita haluttiin lähteä tutkimaan tarkemmin.

Havaintoaineisto on kerätty kesällä 2014 toteutetun Laurean ja Mäntsälän kunnan yhteistyöprojektin yhteydessä. Projektin toteuttivat Hilla-Maria Häkkinen ja Sari Söderlund. Tämän projektin tiimoilta kaikki Mäntsälän alueen 23 leikkipuistoa kuvattiin ja niiden välineistö kirjattiin ylös. Samalla puistojen kuntoa arvioitiin silmämääräisesti ja kaikkein räikeimmät epäkohdat kirjattiin ylös. Tämän aineiston pohjalta on tähän opinnäytetyöhön tehty jokaisen puiston yksityiskohtainen kuvaus.

6.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Yleisesti ollaan sitä mieltä, että havainnointiaineiston tekijä on ainoa, joka voi analysoida materiaalia. Hän litteroi, eli kirjoittaa puhtaaksi kerätyt havainnot, jonka jälkeen aineistoa voidaan analysoida. (Metsämuuronen 2008, 47-50.) Opinnäytetyömme havainnoinnissa jokainen leikkipuisto oli kuvattu ja välineistö oli kirjattu ylös. Puistojen kunto oli arvioitu silmämääräisesti ja kaikkein räikeimmät epäkohdat oli kirjattu ylös. Tästä taustamateriaalista tuotettiin jokaisen puiston yksityiskohtainen kuvaus.

Määrällisellä analyysillä selvitetään erilaisia ilmiöiden syy-seuraussuhteita, niiden välisiä yhteyksiä tai ilmiöiden yleisyyttä ja esiintymistä. Näitä havaintoja esitetään numeroiden ja tlastojen avulla ja tuloksia havainnollistetaan usein graafisien taulukoiden avulla. (Koppa 2015.) Aineiston analyysissä tutkittavan ilmiön tekijät muutetaan muuttujiksi, joita käsitellään tilastollisin menetelmin. Menetelmän avulla voidaan selvittää hyvinkin monimutkaisia tilastollisia riippuvuussuhteita. Määrällinen tutkimus perustuu numeraaliseen aineistoon, se etsii perusteltua, yleistettävää, luotettavaa, objektiivista, ja yksiselitteistä totuutta asioille.

(Kananen 2011, 19.) Tutkittaessa työssämme leikkipuiston valintaan johtaneita syitä, yksittäisten muuttujien mittareilla saamme esiin niiden vaikutuksia valintaan.

Opinnäytetyön aineistonkeruussa käytetyn kyselyn vastauksista saatiin valmis aineisto joka oli Surveyspal-ohjelmassa. Tuloksia esitämme tekstin muodossa ja taulukoita apuna käyttäen asioita hieman yleistäen.

Opinnäytetyömme aineiston analyysissä käytämme tyypittelyn ja teemoittelun menetelmiä. Nämä molemmat ovat laadullisen menetelmän perusmenetelmiä. Tyypittely menetelmänä tarkoittaa sitä, että tutkimusaineistosta kiteytetään toistuvia ja sille tyypillisiä ominaisuuksia, tapahtumakulkuja tai merkityksiä. Teemoittelun menetelmässä aineisto pyritään yksinkertaistamaan ja yleistämään analyysin avulla havainnollisiin tyypeihin. Aineistosta esille nousevat sellaiset aiheet, jotka toistuvat kerätyssä aineistossa muodossa tai toisessa. Näitä teemoja tarkastellaan työssä sitten yksityiskohtaisemmin. (Koppa 2015.)

Aineistonkeruumenetelminä nämä kaksi valittua menetelmää tukevat hyvin toisiaan. Esimerkiksi kyselyn vastauksissa eri "tasolle" arvotetut puistot eivät pääse erottumaan, vaan tulokset ovat kokonaisuudessaan. Havaintoaineiston avulla nämä pimentoon jäävät leikkipuistot saadaan nostettua sieltä esiin. Karkeasti ajatellaan, että kvalitatiivinen tutkimus on aina kvantitatiivisen tutkimuksen pohjana. (Kananen 2011, 12.) Tähän lauseeseen perustuen voisi ajatella, että ilman havaintoaineistoa olisi kyselyllä tuotettu aineisto jäänyt tutkimuksessamme jokseenkin irralliseksi, eikä se olisi kertonut kuvaa kokonaistilanteesta. Molempien aineistojen sekä teoreettisen viitekehyksen tuloksien välistä keskustelua on käyty yhteenvedossa.

7 Tutkimustulokset

Tässä kappaleessa käymme läpi havainnoinnin tulokset erikseen jokaisen puiston kohdalta. Kyselytutkimuksen tuloksista olemme käsitelleet tarkemmin tutkimustamme tukevat vastaukset.

7.1 Havainnointi

Anttilan asuinalueella sijaitsee kaksi leikkipuistoa Messupuisto ja Anttilan lähiliikunta-alue. Messupuisto sijaitsee pururadan varrella, metsän siimeksessä, joten ilman opasteita sinne on vaikea löytää. Yleisvaikutelma puistosta on melko hylätyn oloinen. Välineistö on jo paljon leikkejä nähnyt ja kuivuneet lehdet peittävät hiekkalaatikoita. Anttilan lähiliikunta-alue on valmistunut 2013 ja sieltä löytyy monipuolisesti kaikille tekemistä. Anttilan puistossa on leikkipuistoalueen lisäksi parkour-telineet, kuntoiluvälineet, peliareena, sekä hiihtolatu ja lenkipolku. Anttilan puisto on rakennettu isolla rahalla, uudelle asuinalueelle. (Häkkinen ja Södelund 2014.)

Haapajunttilan asuinalueella ovat Koivupuisto sekä Papintien leikkipuisto. Koivupuisto sijaitsee suuren viheralueen keskellä, kauempana ajoväylistä. Sinne on rakennettu suuri laivaa muistuttava kiipeilyteline, tämän lisäksi muut tarpeelliset leikkivälineet löytyvät puistosta. Laajat nurmialueet ympärillä mahdollistavat koko perheelle tekemistä ja muodostavat leikkipuistosta turvallisen saarekkeen. Papintien leikkipuisto on piilossa omakotitalojen takana niin, että joka puolella on taloja ja puistoon johtavat vain kapeat kävelytiet talojen välistä. Puisto on siisti kunnoltaan ja sopivan kokoinen asuinalueen lapsia palvelemaan. Siellä oli myös karviaispensaita. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Heikkilässä on ainoastaan yksi puisto, Askonpuiston leikkipuisto sijaitsee kävelyteiden varrella. Alue on laaja, pitäen sisällään leikkipuiston sekä hiekkakentän. Puistoaluetta varjostavat kauniit puut, mutta muuten välineistö ja kenttä kaipaivat ehostusta. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Heissan alueella sijaitsee Heissan leikkipuisto. Puiston yleisilme on melko vaatimaton, välineistö kaipaasi ehostusta ja kasvillisuutta on paljon mm. ruusupensaita. Puistossa on paljon näköesteitä, jotka vaikeuttavat lasten silmälläpitoa. Puistosta kuitenkin löytyy kaikki tarpeellinen välineistö alueen isommille ja pienemmille lapsille. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Jurvalan alueella on kaksi puistoa Oinaanpolun leikkipuisto sekä Latopellontien leikkipuisto. Oinaanpolun leikkipuisto sisältää tarvittavat välineet lähiöpuistolle. Puisto sijaitsee aivan autoteiden läheisyydessä, eikä puistossa ole aitoja. Puiston alueella on myrkkymarjapensaita.

Latopellontien leikkipuisto on reilunkokoinen puisto, missä on hyväkuntoiset suuret kiipeilyte-
lineet ja muu perusvälineistö. Puiston vieressä on myös laajat nurmialueet ja hiekkakenttä,
joka talvisin toimii luistinratana. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Kartanopellon alueella on Ullanpuiston leikkipuisto. Puisto sijoittuu etäämmäs ajoväylästä ja
tien laidalla on hyvät pysäköinti mahdollisuudet. Puisto näyttää olevan ahkerassa käytössä.
Puiston laidalta löytyvät kuntoilulaitteet aikuisille sekä lentopallokenttä. (Häkkinen & Söde-
lund 2014.)

Keskustan alueella sijaitsevat Arvonpellon leikkipuisto sekä Leijonapuisto. Arvonpellon puisto
on laaja-alainen ja sen yhteydessä on myös suuri kenttä, joka talvisin jäädytetään luistinra-
daksi. Puistossa on monipuolisesti välineistöä isommille ja pienemmille lapsille. Leijonapuisto
sijaitsee viihtyisästi kirkon kupeessa ja on Lionsclubin ylläpitämä. Puisto on aktiivisessa käy-
tössä ja sieltä löytyvät kaikki tarpeellinen välineistö sekä eväiden syöntipaikka. (Häkkinen &
Södelund 2014.)

Koivumäen alueella on Matinmäen leikkipuisto sekä Jokihuhdan leikkipuisto. Molemmat puis-
tot ovat lähiöpuistoja, joista löytyvät perusvälineistö. Matinmäen leikkipuiston kunto oli mel-
ko huono ja puisto sijoittuu autotien ja kallion jyrkänteen väliin. Jokihuhdan leikkipuisto on
kunnoltaan parempi, mutta sijoittuu autotien ja ojan väliin. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Leppäniemen asuinalueella ovat Kartanopellon leikkipuisto sekä Pohjanpolun leikkipuisto.
Kartanopellon leikkipuistosta löytyy monenlaista välineistöä sekä paljon kasvillisuutta ja
paikka eväiden syönnille. Välineistön kunto kaipaisi piristystä. Pohjanpolun leikkipuisto sijait-
see asuinalueen ulkopuolella kävelytien päässä laajalla nurmialueella. Siellä on monipuolisesti
tekemistä sekä jalkapallokenttä aivan puiston vieressä sekä eväiden syönti paikka. Osa vä-
lineistöstä oli nuhjuista. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Linnamäen leikkipuisto on Linnamäen asuinalueella. Metsän siimekseen sijoittuva suurehko
puisto, jonka lähellä on hyvä parkkipaikka. Puistossa on paljon hyväkuntoista välineistöä kai-
ken ikäisille sekä eväiden syönti mahdollisuus. Puiston yhteydessä on hiekkakenttä, joka jää-
dytetään talvisin luistinradaksi. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Mustamäen alueella peruskorjataan asukaspuistoa. Mäntsälän kunnan sivujen tiedotteesta
puistosa kerrotaan seuraavaa: "Peruskorjauksessa aluetta avarrettiin, kaikki leikkivälineet uu-
sittiin. Nyt alueelta löytyy monipuolinen linnamonitoimiteline, kiipeilykuutio, keinut isoille ja
pienille käyttäjille. Lisäksi pergolan viereen rakennettiin alue, missä nykyaikaiset kuntoiluvä-
lineet aikuisille." (Mäntsälä k.)

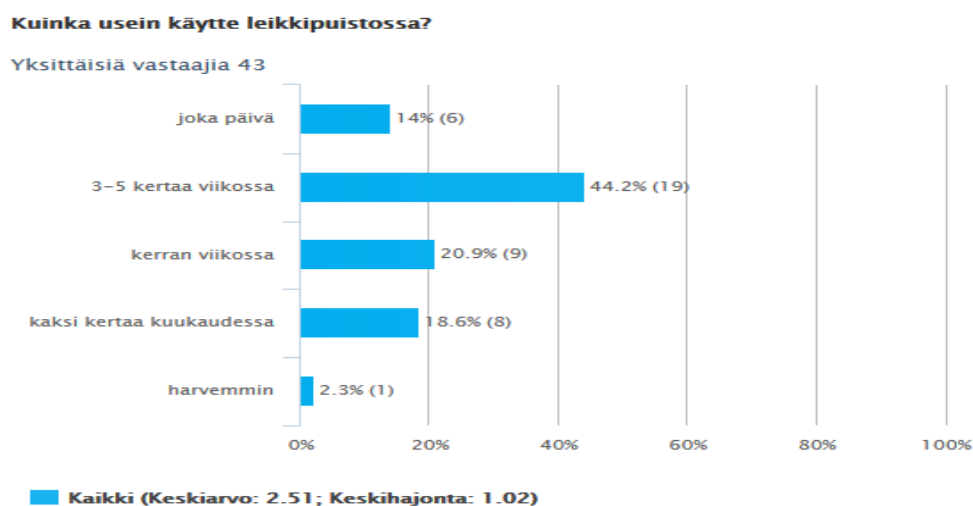
Pietilän alueella on ojannotkon leikkipuisto. Välineistöä on monipuolisesti ja se on kohtuullisessa kunnossa laajalla puistoalueella. Puiston keskellä sijaitsee sähkökaappi, missä lukee HENGENVAARA!! (Häkkinen & Södelund 2014.)

Riihenmäen alueella ovat Hämäläisten leikkipuisto sekä Ollinpolun leikkipuisto. Hämäläistien leikkipuisto on laaja puisto, mistä löytyy perusvälineistö. Laitteiston kunto on kohtuullinen. Puisto sijaitsee autotien, sähkökaapin sekä joen lähellä. Ollinpolun leikkipuisto on vasta uudistettu lähiöpuisto. Se on tarkoitettu melko pienille lapsille. Puistossa on eväidensyöntipaikka. (Häkkinen & Södelund 2014.)

Valkamanpellossa sijaitsee Takojanpolun leikkipuisto. Tämä puisto on suuri puisto, mihin on jaettu pienille ja isoille omat alueensa runsaalla hyväkuntoisella välineistöllä. Puiston yhteydessä on iso kenttä, missä on koripalloteline, talvisin kenttä toimii luistinratana. (Häkkinen & Södelund 2014.)

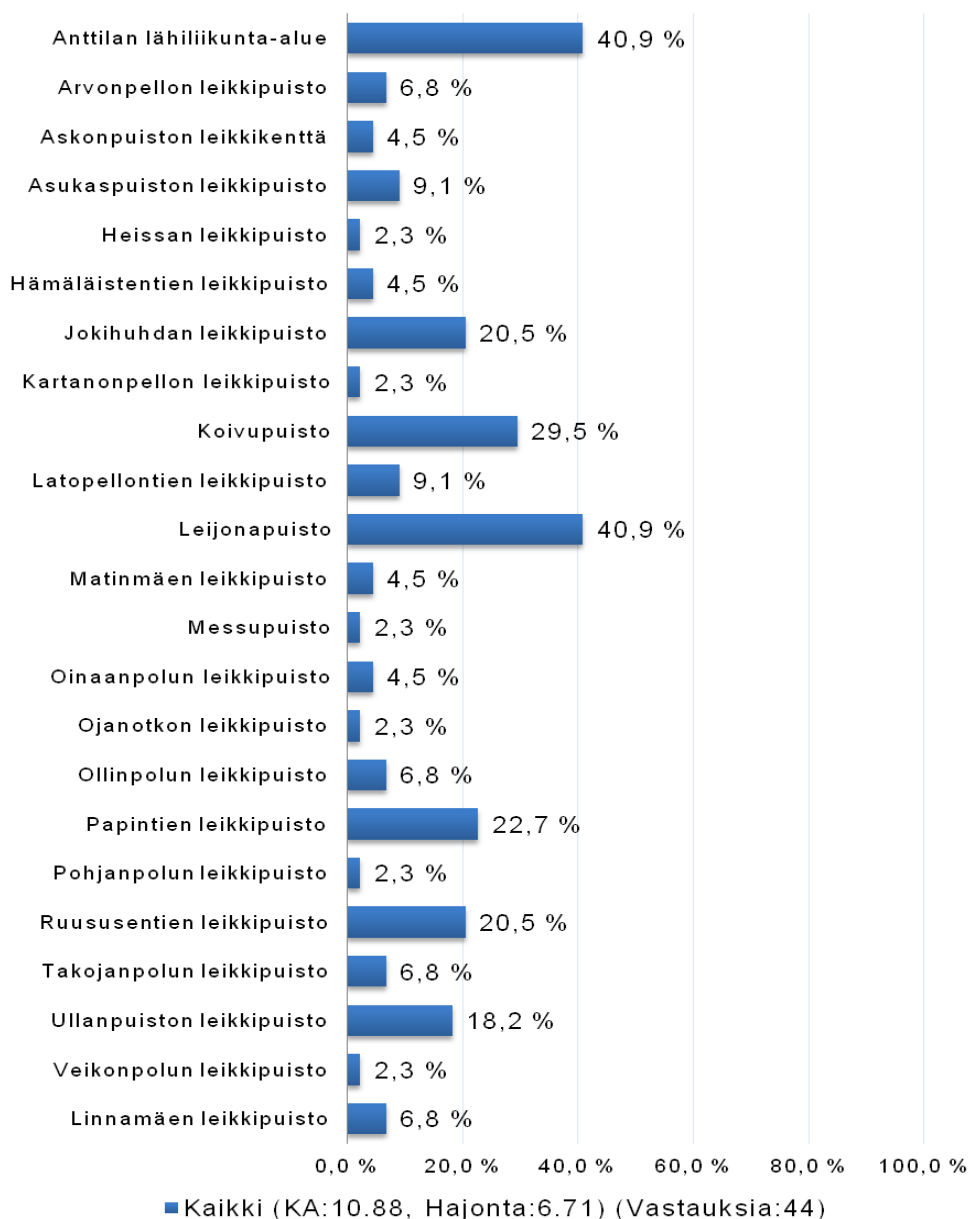
7.2 Kysely

Kyselytutkimukseen saimme kaikkineen 45 vastausta. Vastaajista 43 henkilöä oli vastannut leikkipuistojen käytön tiheyteen koskevaan kysymykseen. Vastaajista yli 80 % käytti leikkipuistopalvelua viikoittain ja 60 % yli kolme kertaa viikossa. Leikkipuistojen käytön keskiarvo oli 2,51 kertaa viikossa. Kyselyssä oli kysytty mukana olevien lasten ikää ja määrää. Vastauksia tulkitessa todettiin, että kysymyksen asettelu oli epäonnistunut ja vastauksien lukeminen oli sen vuoksi hankalaa. Kysymyksessä lasten ikä ryhmät oli jaettu olevaksi 0-2-, 3-5- sekä 6-9-vuotta. Se vastauksista voidaan kuitenkin sanoa, että vastaajista 36:lla oli mukana oli vaihteleva määrä 0-2- sekä 3-5-vuotiaita lapsia. Vastaajista 7:llä oli mukanaan 6-9 -vuotiaita lapsia.

Kuvio 4: Leikkipuistojen käyttömäärä

Kysyimme, mikä on vastaajien lähileikkipuisto, ja saimme jokaiseen 23 puistoon merkinnän. Kyselyyn vastasi siis jokaisen leikkipuiston yksi tai useampi edustaja. Erillinen kysymys koski sitä, mitkä ovat vastaajien kolme eniten käyttämää puistoa. Tähän kysymykseen vastasivat kaikki 45 henkilöä. Vastausten mukaan kaikkia leikkipuistoja käytetään, mutta eniten käytettyjä puistoja olivat Anttilan lähiliikunta-alue, Leijonapuisto sekä Koivupuisto. Lähes 70 % vastaajista arvioi leikkipuistoja olevan enemmän kuin kaksi kilometrin säteellä kodistaan.

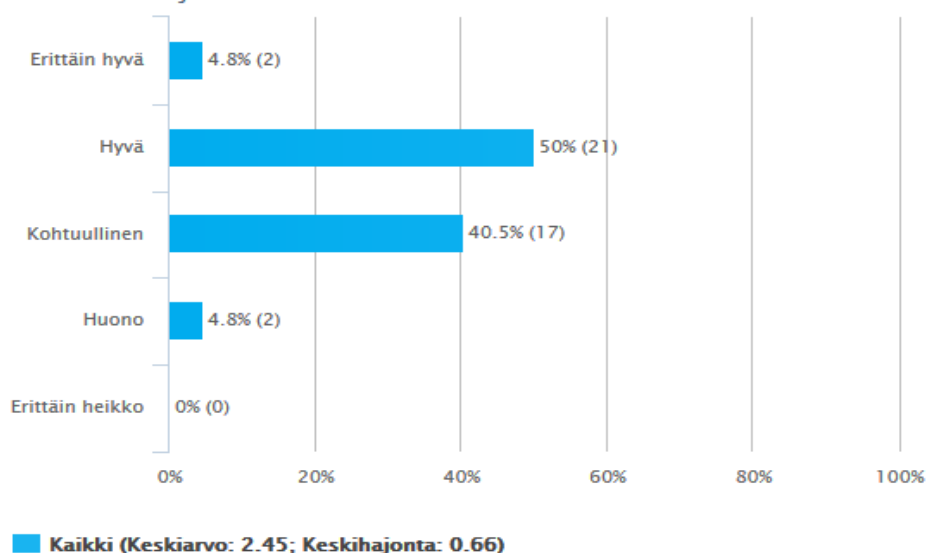

Kuvio 5: Leikkipuistojen suosio

Vastaajia pyydettiin arvioimaan lähileikkipuistonsa välineistön kuntoa, kysymykseen vastasi 42 henkilöä. Vastaajista 50% koki lähileikkipuistonsa kunnan olevan hyvä ja kohtuulliseksi sen koki 40,5% vastaajista. Vastaajista 4,8% koki leikkipuiston olevan erittäin hyvässä kunnossa sekä toinen 4,8% koki sen olevan huonossa kunnossa.

Mikä on lähipuistonne välineistön kunto

Yksittäisiä vastaajia 42

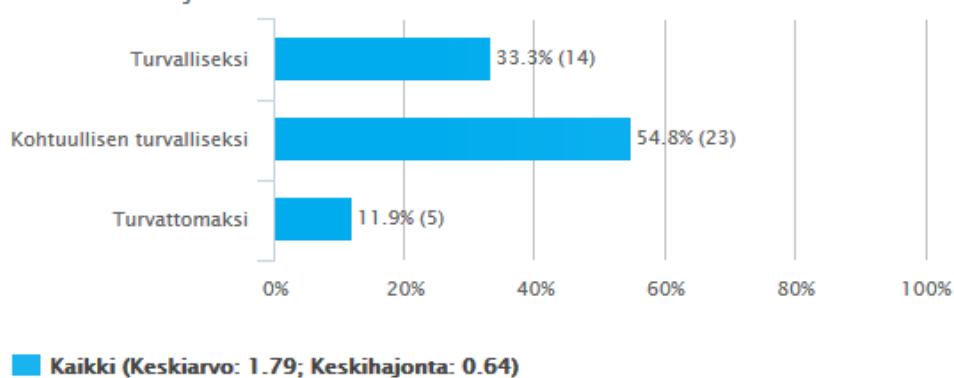

Kuvio 6: Lähileikkipuiston välineiden kunto

Vastaajilta kysyttiin miten he kokevat lähileikkipuistonsa turvallisuuden, vastaus vaihtoehtona oli kolme kohtaa; turvallinen, kohtuullisen turvallinen ja turvaton. Vastaus tähän saatiin 42 henkilöltä. Vastaajista 33,3 % koki lähileikkipuistonsa turvalliseksi ja kohtuullisen turvalliseksi sen koki 54,8 %. Turvattomaksi sen koki 11,9% vastaajista.

Koetteko lähileikkipuistonne

Yksittäisiä vastaajia 42

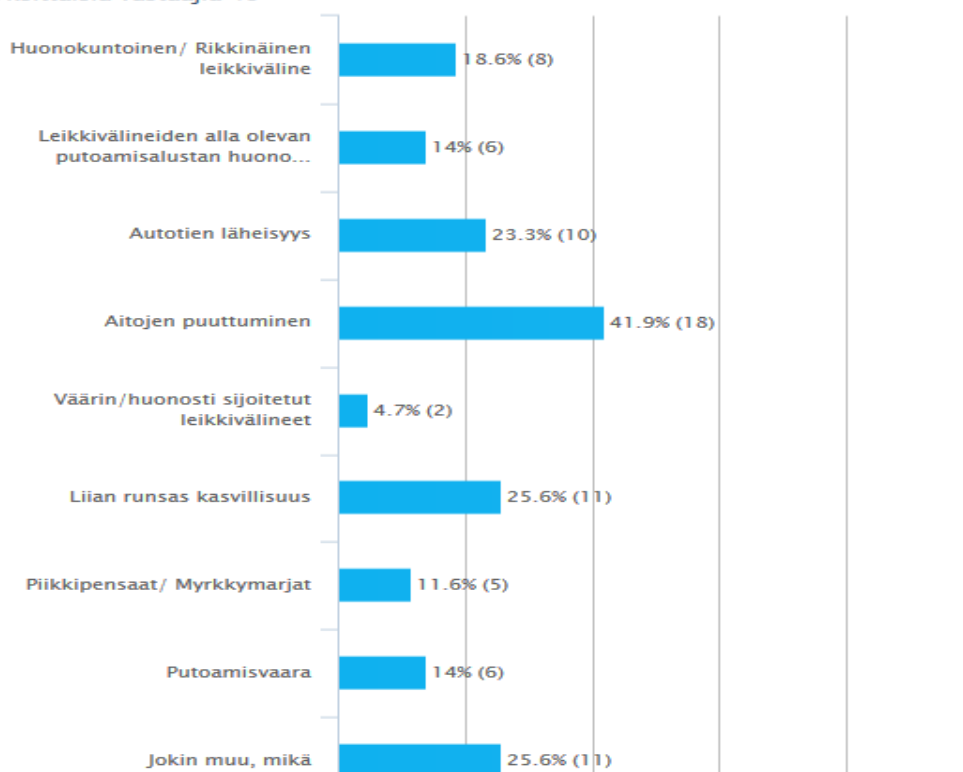

Kuvio 7: Kokemus leikkipuistojen turvallisuudesta

Turvattomuuden tunteen herättäviä syitä kysyttiin erillisessä kysymyksessä. Kysymyksen asetelu oli hieman toinen; siinä kysyttiin riskejä, mitä vastaajat kokevat lähileikkipuistossaan olevan. Vaihtoehdot oli esitetty allekkain ja jokaisen vaihtoehdon edessä oli ruutu johon vastaaja teki merkinnän kuvauksen osuessa hänen lähileikkipuistoonsa. Vastaaja pystyi valikoimaan vaikka kaikki listassa esitetyt ominaisuudet koskemaan omaa lähileikkipuistoaan. Merkintöjä esitettyihin kohtiin tuli yhteensä 82 kappaletta. Kysymykseen vastasi 43 henkilöä. Turvallisuuden tunnetta haittaavia suurimpia tekijöitä vastaajat kokevat lähileikkipuistoissaan olevan aitojen puuttuminen, liian runsas kasvillisuus sekä autotien läheisyys. 41,9 % kokee aitojen puuttumisen riskinä, liian runsaan kasvillisuuden koki riskiksi 25,6 % vastaajista ja 11,6 %:n mielestä lähileikkipuistossa on piikkipensaita tai myrkkymarjoja. 18,6 %:n mielestä lähileikkipuistossa on huonokuntoista tai rikkiäistä välineistöä. Vastaajat pystyivät kertomaan myös omin sanoin millaisia riskejä he lähileikkipuistossaan kokevat olevan annettujen vastausvaihtoehtojen lisäksi. Tähän kohtaan tuli vastauksia 11 kappaletta. Vastaukset koskivat leikkipuistoista löytyviä tupakantumppeja ja lasinsiruja ym. roskia. Leikkipuistojen lähellä oleva oja tai joki oli mainittu kolmessa vastauksessa ja kahdessa vastauksessa oli riskiksi koettu leikkipuiston keskellä oleva runsas kasvillisuus, jonka koettiin estävän näkyvyyttä.

Millaisia riskejä tunnette lähileikkipuistossanne olevan

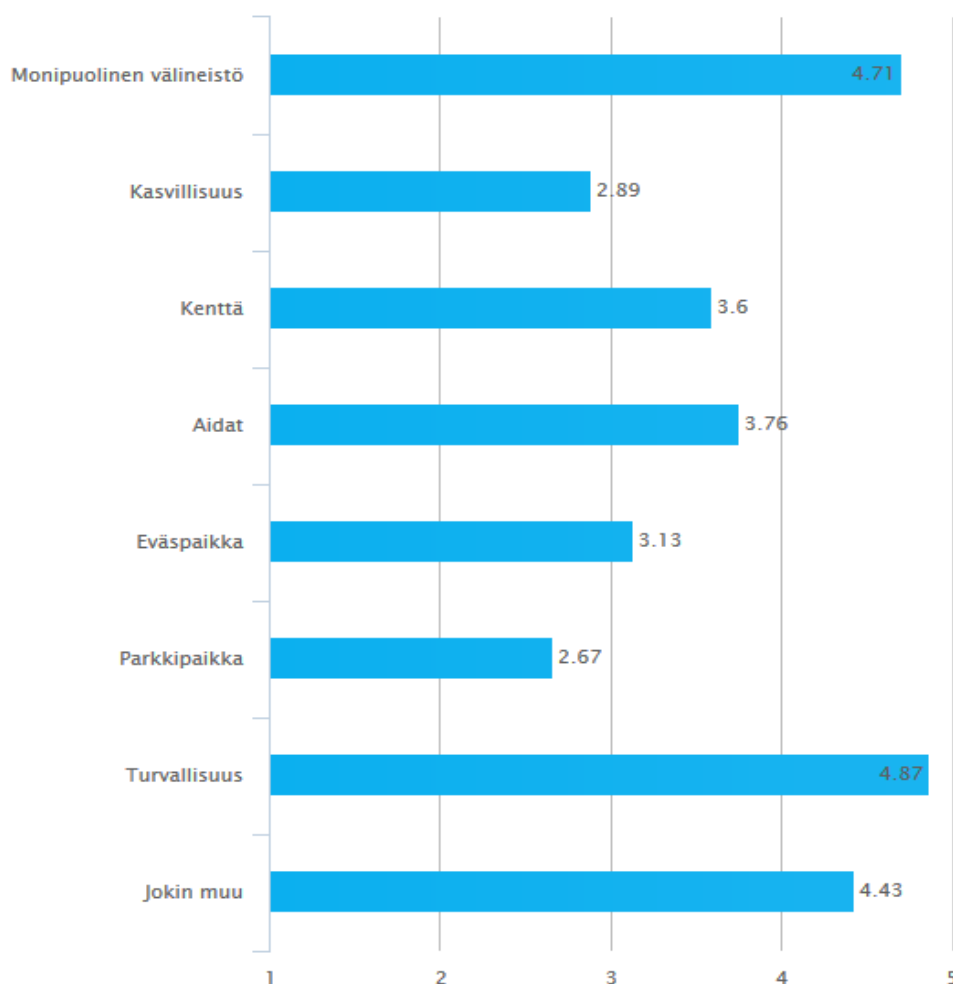
Yksittäisiä vastaajia 43

Kuvio 8: Lähileikkipuistojen riskit

Vastaajilta kysyttiin sitä kuinka olennaisina he pitävät lueteltuja asioita hyvässä leikkipuistossa. Vastaajat antoivat jokaiselle vaihtoehdolle numeron, joka kuvasi heidän mielestään asialle asetettavaa arvoa eniten. Jos asialla ei ollut merkitystä, annettiin sille numeroksi 1 ja jos asia koettiin erittäin tärkeäksi, sai se arvon 5. Kysymykseen oli vastannut kaikki 45 henkilöä. Erittäin tärkeiksi vastaajat kokivat; monipuoliset laitteet 80%, aidat 44,4% sekä turvallisuus 93,3%. Kysymyksessä oli myös jätetty tilaa vastaajille ehdottaa jotakin muuta tärkeää ominaisuutta, joka hyvässä leikkipuistossa tulisi olla. Tähän kohtaan oli vastannut 7 henkilöä. Kolme vastauksista koski puistojen siisteyttä ja sen ylläpitoa, 2 vastauksista koski suojaa, jossa voi olla auringonpaisteella ja sateella, 1 asia oli uima-allas ja 1 asia eri ikäisille sopiva välineistö.

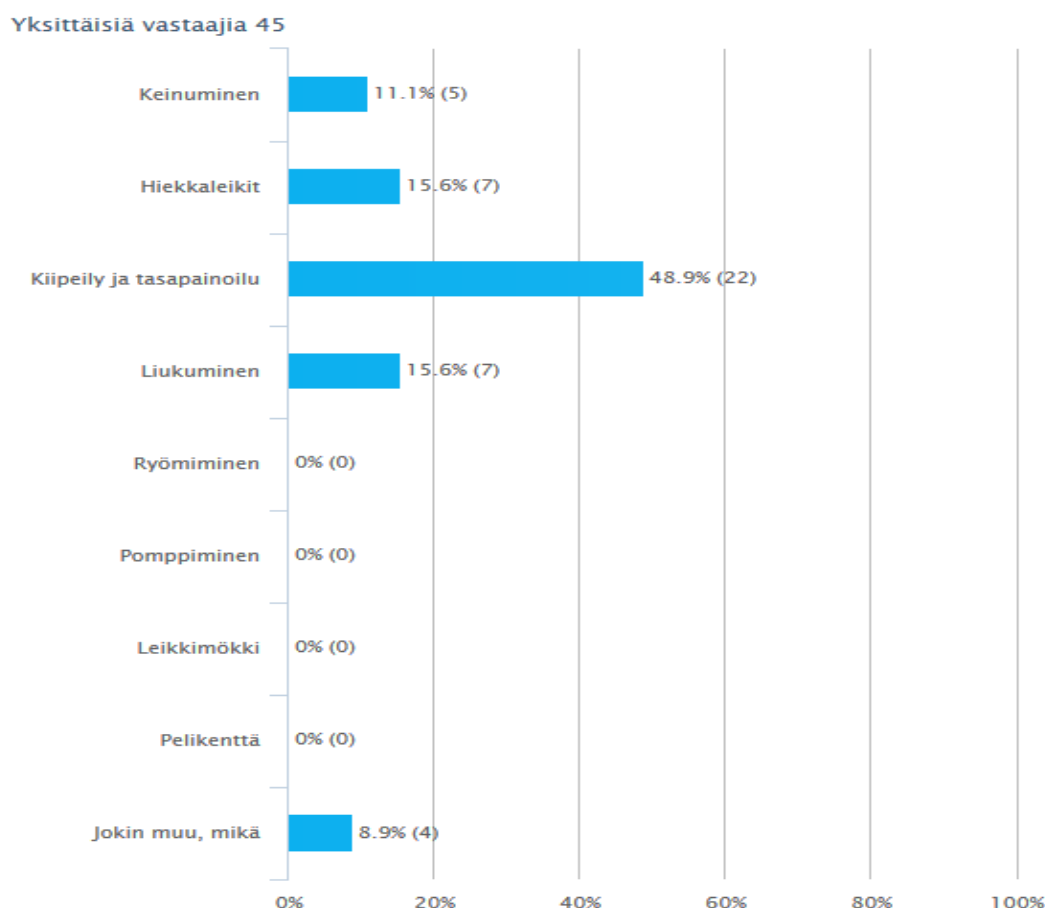
Kuinka olennaisena pidätte seuraavia asioita hyvässä leikkipuistossa? 1=Ei merkitystä ja 5= Erittäin tärkeä

Kuvio 10: Hyvän leikkipuiston ominaisuudet

Kysymys, jossa kartoitettiin vastaajien mielipidettä siihen, mikä koetaan tärkeimmäksi tavaksi leikkiä puistossa, oli vain yksi vaihtoehto valittavana. Vastaajista lähes puolet olivat sitä mieltä, että kiipeily ja tasapaino on tärkeintä. Hiekkaleikit, keinuminen ja liukuminen saivat myös ääniä tärkeimpänä leikkimuotona. Kysymyksessä oli tarjottu myös vaihtoehto "jokin muu", sen oli valinnut 4 vastaajista. Vastauksissa kritisoi sitä, että sai valita vain yhden vastauksen. Vastausten mukaan tärkeintä on että lapsi liikkuu ja leikkii monipuolisesti.

Mielestäni tärkeimmät tavat leikkiä leikkipuistossa

Kuvio 11: Tärkeimmät tavat leikkiä leikkipuistossa

Kyselyn lopussa vastaajille oli tarjottu mahdollisuus kertoa terveisensä Mäntsälän kunnalle leikkipuistoista. Tähän avoimeen kohtaan saimme 27 vastausta. Esille nousivat useissa vastauksissa siisteys mm. roska-astioiden tyhjennysväli, aitojen puuttuminen sekä kasvillisuuden rehottaminen. Useammassa vastauksessa oli ehdotettu sitä, Mäntsälään rakennettaisiin nk. perhepuisto, missä olisi lapsille yhteistä toimintaa ja monipuolisemmin leluja ja johon perheet voisivat kokoontua viettämään yhteistä aikaa. Oli myös ehdotettu liikenne puistoa, jossa pienet ihmiset voisivat harjoitella liikennekäyttäytymistä ja liikennemerkkejä. Koettiin myös, että koiratolpat ja pyörätelineet leikkipuistojen laidalla toisivat helpotusta leikkipuistojen käyttöön. Avoimen kysymyksen vastaukset ovat työssä liitteenä 2.

8 Päätelmät ja loppuyhteenveto

8.1 Yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä tutkimus Mäntsälän leikkipuistojen käytettävyydestä. Tavoitteena oli selvittää, mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa ja minkä tekijöiden muuttuminen auttaisi tyydyttämään leikkipuistojen käyttäjien tarpeita ja kasvattaisivat tyytyväisyyttä palveluihin. Tutkittiin sitä, kuinka Mäntsälän kunnassa pystyttäisiin parantamaan leikkipuistojen ilmettä ja turvallisuutta kuntalaisia paremmin palvelevammiksi niin, että ne täyttäisivät tämän päivän leikkipuistoille asetetut vaatimukset. Tutkimme myös sitä millä tavalla kuntalaiset voitaisiin ottaa mukaan vaikuttamaan palveluiden kehittämiseen.

Kyselyssä leikkipuistojen viikkokäyttöaste oli vastaajien kesken 2,51 kertaa viikossa, joten voidaan todeta, että tarve tällaisille puistopalveluille on, koska käyttöaste on niin korkea. Vastausten mukaan kaikkia leikkipuistoja käytetään, mutta selkeästi suosituimmat puistot olivat Anttilan lähiliikunta-alue, Leijonapuisto sekä Koivupuisto. Havainnoinnissa jo huomattiin Anttilan leikkipuiston olevan täysin erilainen puisto Mäntsälän leikkipuistojen rakenteessa. Sen suosio perustuu varmaan siihen, että se on uusi 2013 valmistunut täysin erilaisten palveluiden puisto, siellä on peliareena, parkour-välineistö sekä maatrampoliinit. Havaintojen perusteella voidaan sanoa, että Leijona- ja koivupuiston suosio perustuvat varmasti keskeiseen sijaintiin. Leikkipuistojen määrä koettiin kyselyyn vastanneiden kesken hyväksi, lähes 70 % vastaajista arvioi leikkipuistoja olevan enemmän kuin kaksi kilometrin säteellä kodistaan. Toisaalta vastauksissa pohdittiin myös sitä, että onko leikkipuistoja tarpeen olla niin tiheässä, koska kunnoltaan ne eivät ole enää niin kovin hyviä.

Luvussa 5.1 on esitetty kartta, joka osoittaa, että Mäntsälän kunnan 23 leikkipuistosta kaikki puistot yhtä lukuun ottamatta, joka sijaitsee Hyökännummella, ovat sijoittuneet Mäntsälän kirkonkylään. Kuitenkin kuviossa 6 kuvataan, kuinka lähes puolet kunnan 0-7 -vuotiaista lapsista asuu kirkonkylän ulkopuolella. Jäimmekin miettimään, että oliko sattumaa, että kaikki kyselyyn vastanneet henkilöt asuivat kirkonkylällä, koska vastaajat olivat suurimmalta osin tyytyväisiä lähipuistojen määrään. Miettimään kuitenkin jäimme, että olisiko palveluiden laajuutta tarve kasvattaa kattamaan myös sivukylä. Toki iltaisin monella sivukylällä on käytössä koulujen pihat.

Kyselyn avoimissa vastauksissa oli useampaan kertaan esitetty toive puistosta, johon perheet voisivat kokoontua ja jossa olisi ohjattua toimintaa ja monipuolisemmin leluja lapsille esimerkiksi päiväsaikaan. Mäntsälässä selkeästi olisi kysyntää tällaiselle niin kutsutulle perhepuistolle ja kävijöitä riittäisi varmasti kauempaakin, kuten Anttilan lähiliikunta-alueen suosio osoit-

taa. Yleisesti kyselyssä esille tulleet kokemukset omista lähileikkipuistoista olivat myönteisiä ja leikkivälineistön kuntoon oltiin suurimmalta osin tyytyväisiä.

Turvallisuus koettiin suhteellisen hyväksi omassa lähileikkipuistossa, mutta turvattomuuttakin koettiin olevan jonkin verran. Kummassakin tutkimuksen aineistonkeruun menetelmässä tuli esille seikkoja, joiden olemassaolo estää turvallisuuden ja sen tunteen toteutumisen. Luvussa 4.1 käsiteltiin turvallisuuden tunnetta ja sen merkitystä ihmisen perustarpeena. Maslowin teoria ihmisen tarvehierarkiasta nousi selkeästi esille tutkimuksen vastauksissa, koska turvallisuuden tunteen kokemisen merkitys puistojen osalta oli korkea. Havainnoissa jo huomioitiin turvallisuusriskeiksi puistojen läheisyydessä olevia vaaranpaikkoja kuten; autotien läheisyys, pudotus ojaan, jyrkänteen reuna, puiston keskellä sijaitseva sähkökaappi sekä näkyvyysongelmat eripuolille puistoa kasvillisuuden vuoksi. Turvallisuuden tunnetta haittaavia tekijöitä kyselyyn vastaajien mielestä olivat aitojen puuttuminen, liian runsas kasvillisuus sekä joen ja autotien läheisyys. Puistoja tarkastellessa heräsi myös kysymys siitä, miksi yhtään puistoa ei ole aidattu, vaikka osa olisi nähdäksemme sen vaatinut sijaintinsa vuoksi.

Teoreettisessa viitekehyksessä olemme todenneet, että aitojen kohdalla on selkeästi riskiperusteiset lain asettamat vaatimukset, joita tulee noudattaa. Aitoja voidaan kuitenkin rakentaa myös puistoihin, joihin laki ei niitä vaadi, yleisen turvallisuuden tunteen lisäämiseksi. Vastaajista lähes neljännes oli perhepäivähoitajia ja heillä oli keskimäärin neljä alle viisivuotiaa lasta vastuullaan ja he käyttivät leikkipuistopalvelua yli kolme kertaa viikossa. Heidän mukaan on haastavaa pitää pieniä lapsia aitaamattomalla alueella, missä näkyvyys on kasvillisuuden runsauden vuoksi paikoitellen huono. Mäntsälässä ei ole aidattuja puistoja ja tämän vuoksi voisi miettiä, olisiko syytä rakentaa osaan puistoista aidat, jotta tällainenkin vaihtoehto asukkaille olisi tarjolla. Aitojen rakentaminen maksaa puiston koosta riippuen 7000-15000 euroa ja mikäli aitaukselle ei ole lain asettamia vaatimuksia, voidaan aidat rakentaa myös edullisemmin.

Toiseksi suurimmaksi turvallisuuden tunnetta haittaavaksi tekijäksi kyselytutkimuksessa nousi liian runsas kasvillisuus leikkipuistoissa. Havainnoinnissa huomattiin, että kasvillisuus peitti paikoitellen pääsyä leikkivälineisiin sekä haittasi näkyvyyttä puistoissa. Kasvillisuuden runsaus sekä pitkäksi kasvaneet nurmialueet herättivät pohdintaa kasvillisuuden hoitotoimenpiteiden riittävyyden osalta. Sekä havainnoinnissa, että kyselyssä nousivat esiin myös joissain puistoissa olleet piikkikasvit. Piikkikäitä kasveja olivat ainakin ruusu- sekä karviaispensaat. Myös avoimien kysymysten useammassa vastauksessa oli tuotu esiin se miten kasvien suuri koko haittaa tai jopa estää lasten valvontaa puistoissa. Tilannetta pahentaa lisäksi se, ettei puistoissa ole aitoja - lapsi katoaa silmistä pensaiden taakse ja saattaa samalla jatkaa matkaa pidemmälle. Kyselyn vastaajista suurin osa oli sitä mieltä, ettei kasvillisuuden hoitoon ole ollut riittävästi resursseja, jolloin ne ovat päässeet rehottamaan ja kasvamaan liian suuriksi. Kuten luvussa 2.6 todetaan, on puistoissa hyvä olla kasvillisuutta tuulelta, pölyltä ja auringol-

ta suojaamassa. Kasvien valinnoissa tulisi olla tarkkana, jotta kasvillisuus olisi kestävä ja lapsiystävällistä. Kasvillisuutta vähentämällä puistojen hoitokustannukset pienenisivät ja puistot pysyisivät paremmin kunnossa. Mietimmekin sitä, että tarvitseeko leikkipuistossa olla paljon kasveja vai voisiko kasvillisuuden hankintaan ja kunnossapitoon sijoitettuja rahoja kohdistaa välineistön kunnostamiseen ja turvallisuuden tunteen lisäämiseen.

Kyselyssä kartoitettiin sitä, minkä palveluiden olemassaolo nähdään hyvänä ja tarpeellisena leikkipuistoissa. Tärkeimmäksi tavaksi leikkiä vastaajat nostivat selkeästi kiipeilyn ja tasapainoilun, mutta myös hiekkaleikit, keinuminen ja liukuminen koettiin tärkeiksi. Myös aiempien aiheesta tehtyjen tutkimusten tarkastelussa huomasimme saman asian, että perusleikkivälineet koetaan tärkeimmiksi leikkivälineiksi leikkipuistoissa. Joten mietimme, olisiko parempi panostaa kestäväan ja kunnolliseen perusvälineistöön, joka tarjoaisi mahdollisuuden lapsille käyttää kaikkia liikkeen muotoja sen sijaan, että rakennetaan välineistöä, jonka käyttöön on tarkka ohjeistus ja jonka käyttäjäryhmä on hyvin suppea, kuten parkour. Kyselyssä tärkeintä leikkimisen tapaa kartoittavaan kysymykseen vastaajat saivat vastata vain yhden vaihtoehdon. Tämän vuoksi vastauksista ei voida tehdä suoraa johtopäätöstä, etteikö erikoisemmillekin välineillekin voisi olla tarvetta. Koska kuitenkin leikkipuistojen kunto on lähes poikkeuksetta heikko ja rahaa on olemassa vain rajallinen määrä, perusvälineiden kunnostaminen olisi mielestämme tärkeintä.

Turvallisuus on puistojen tärkein tavoiteltava ominaisuus. Puistojen olemassaolon perimmäinen lähtökohta ei kuitenkaan saa jäädä varjoon, leikkipuistot ovat leikkimistä varten! Niiden täytyy olla motivoivia ja taitoja kehittäviä ympäristöjä vapaaseen leikkimiseen. Leikkipaikkojen täytyy olla sellaisia, että lapset viihtyvät siellä ja sellaisia, jossa lapset voivat haastaa itsensä uuden kokeilemiseen kehittyen motorisesti taitavammiksi. Puistoissa lapset pääsevät myös rakentamaan sosiaalisia taitojaan yhdessä muiden lasten kanssa ja tämän vuoksi olisi tärkeää, että puistoissa riittäisi kävijöitä.

Vaarojen täydellinen poistaminen ja vahingoilta täydellinen turvaaminen ovat mahdottomia tehtäviä, mutta niissä täytyy siitä huolimatta tavoitella mahdollisimman korkeaa tasoa. Vaarallisia tilanteita ja paikkoja on arkemme täynnä. Ja vaikka turvallisuudesta puhutaan ja turvallisuusohjeita noudatetaan, vahinkoja sattuu silti. Olennaista kuitenkin on, että vahinkoja pyritään minimoimaan kaikin mahdollisin keinoin. Mikäli vahingot jäävät naarmuihin ja mustelmiin ja suuremmilta vahingoilta vältytään, on työssä onnistuttu. Turvallisuutta parannetaan lakien ja standardien avulla. Turvallisuuden toteutumisessa kaikkien pitää kantaa oma osansa turvallisuuden maksimaalisessa täyttymisessä. Leikkipuistoissa käyttäjät ovat lapsia ja heidän harkintansa on vielä kehittymätöntä. Tämän vuoksi vastuuta turvallisuuden arvioinnista ei voi jättää käyttäjille. Vastuu kuuluu puistojen suunnittelijoille, rakentajille ja lasten

huoltajille. Vanhemmat ovatkin merkittävässä roolissa silloin, kun arvioidaan turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä ja kokemuksia.

Riskien arviointia ja puistoihin kohdistuvia turvatarkastuksia olemme käsitelleet tutkimuksen teoreettisen osan luvussa neljä. Tämän työn aineistonkeruun tuloksissa olemme kuvanneet millaisia riskejä havainnoissa ja kyselyssä on noussut esille. Riskien arvioinnissa aina ensimmäinen hyvä keino on verrata tilanteita standardien turvallisuusvaatimuksiin. Standardeissa annetaan ohjeita miten näissä tutkimuksen tuloksissakin esille nousseissa tilanteissa tulisi menetellä ja kuitenkin mielestämme näin ei ole kaikilta osin tehty.

Yleisesti hyväksyttävät ja suositellut leikkipuistojen tarkastajan ominaisuudet on lueteltu luvussa 4.3. Näiden mukaan tarkastusten suorittajan olisi hyvä olla henkilö, joka ei ole jäävi suhteessa puistojen ylläpitoon ja rahojen kohdistamiseen. Mäntsälässä turvatarkastuksia suorittaa henkilö, jonka vastuualueena on myös puistojen kunnan ylläpito- ja huoltotoimet. Mäntsälässä tämä suositeltu riippumattomuus ei siis toteudu ja tällä saattaa sen vuoksi olla vaikutusta turvatarkastusten luotettavuuteen. Mielestämme kukaan ei pysty täysin objektiivisesti arvioimaan omaa työtään. Emme kuitenkaan voi sanoa, vaikuttaako tämä Mäntsälän tilanne puistojen turvallisuuteen, mutta voimme todeta, että olisi hyvä jos puistot tarkistettaisiin ajoittain täysin ulkopuolisen henkilön toimesta.

Puistojen turvatarkastukset (4.3) luvussa kerroimme, kuinka Järvenpään kaupungissa on järjestetty leikkipuistojen turvatarkastukset. Pohdimme olisiko Mäntsälän kunnassa mahdollisuus ottaa käyttöön myös säännöllisemmät tarkastus- ja huoltotoimenpiteet, mikäli puistojen määrä olisi pienempi. Järvenpäässä on tehty myös suunnitelma puistojen tarkastuksista sekä ylläpidosta, joka on kaikkien nähtävillä, tällainen voisi myös olla Mäntsälässä.

Leikkipuistojen rakentamiseen ja kunnostukseen liittyvää lainsäädäntöä on tiukennettu ja kunnat yrittävät täyttää asetettuja vaatimuksia pienillä määrärahoillaan. Kun vanhojen leikkipuistojen osalta ei pystytä enää vastaamaan vallitseviin turvallisuusmääräyksiin, tulevat puntaroitaviksi vaihtoehtoiksi leikkipuistojen sulkeminen tai leikkivälineiden uusiminen ja puistojen perusparannus. Kustannukset, joita puistojen perusparannukset vie, on esitetty erinäisissä yhteyksissä. Mutta kustannuksia määrittelee monen muuttujan summa, joka on jokaisessa tapauksessa niin erilainen, että selkeää kustannusten rakentumismallia ei asiasta voi vetää yhteen. Tutkimuksen taustatyötä tehtäessä ja aineistoa kerätessä kävi ilmi, että leikkipuiston peruskorjaus maksaa 25 000 eurosta ylöspäin ja uuden puiston rakentamisessa kustannukset lähtevät 130 000 eurosta ylöspäin. Määrät ovat kuitenkin vain suuntaa antavia. Näiden lisäksi tulevat vielä kunnossapidon vuosittaiset kustannukset. Näiden esimerkkilukemien esittämisellä haluamme vain tuoda esiin sitä, että puistojen käyttäjät näkevät vain laitteet ominaisuuksineen ja heikkouksineen ja ympäristön pintoineen. Leikkipuistojen rakentamisen,

kunnostuksen ja ylläpidon kustannuksiin kuuluu kuitenkin paljon kaikkea muutakin. Jo turvalustan rakentamisen arvioitiin vievän 40 % kustannuksista, kun puistoa kunnostetaan tai uusitaan. Leikkivälineiden hinnat alkavat tuhansista euroista ja jatkuvat aina kymmeneen tuhansiin saakka.

Mäntsälän leikkipuistojen palveluiden laajuutta kasvatettiin uuteen suuntaan, kun vuonna 2013 rakennettiin Anttilan lähiliikunta-alue. Anttila lähiliikunta-alue toi palvelurakenteeseen jotakin täysin uutta peliareenan, parkour-välineistön sekä maatrampoliinien muodossa. Tällaiselle puistolle on varmasti käyttöä. Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, olisiko sama raha voitu käyttää useamman puiston kuntoon saamiseen. Anttilan lähiliikunta-alue on täysin uusi puisto, vaikka Mäntsälässä on jo paljon puistoja suhteessa väkilukuun. Alue on myös sijoitettu kunnan laidalle uuden asuinalueen viereen, jolloin suurin osa kunnan muista leikkipuistojen käyttäjistä jää useiden kilometrien päähän. Jos tällainen upea ja monipuolinen puisto haluttiin tehdä, niin olisiko se voitu sijoittaa keskeisemmälle alueelle, jolloin alueen vaikutusalueella olisi ollut huomattavasti enemmän lapsiperheitä. Näemme myös, että tällaisen alueen yhteydessä olisi hieno mahdollisuus tarjota lapsiperheiden kaipaamia tapahtumia sekä ohjattua toimintaa. Luvussa 5,2 esittelimme toteutuneita leikkipuistojen peruskorjauksien hintoja, jotka olivat 46 160 ja 23 539, ja samassa taulukossa oli esitetty kyseisen Anttilan lähiliikunta-alueen toteutuneen 114 065 hintaan. Summilla on tarkoitus esittää, että tällaisen leikkipaikan rakentamiskustannukset vievät ison osan leikkipuistoille budjetoiduista rahoista.

Aineistoa tutkittaessa mietintää herätti se, että onko kunnalla riittävät resurssit vastata näiden kaikkien olemassa olevien puistojen kunnossapidosta ja ajanmukaiseksi saattamisesta. Kunnan strategia on tällä hetkellä se, että ”peruskorjataan yksi puisto vuodessa”. Yleisesti tällaisten puistojen elinkaareksi on laskettu 15 vuotta ja peruskorjauksien välin tulisi olla 10 vuotta. Yhden puiston perusparannus vuodessa tarkoittaa Mäntsälässä sitä, että puistojen perusparannukset tapahtuvat 23 vuoden välein. Tämä herättää epäilyksen siitä, että täyttävätkö ne nykyaikaisia vaatimuksia turvallisuuden osalta vai onko niiden kunto ehtinyt heiketä liikaa. Puistojen ylläpito sekä tarkastukset ja valvonta vaatisivat suurempia resursseja kuin mitä kunnalla on mahdollisuus järjestää. Tämän vuoksi vähemmän parempia puistoja olisi mielestämme hyvä ratkaisu kunnan kohdalla. Kyselyssä vastaajat kokivat että heidän lähellään on leikkipuistoja useampia ja havainnoissa myös huomattiin, että osalla asuinalueita oli useita puistoja lähekkäin, mutta kaikkien kunto oli jo hieman rapistunut. Puistojen määrää vähentämällä huolto ja ylläpito kustannukset saataisiin pieneneen ja voitaisiin keskittyä paremmin jäljelle jääviin puistoihin.

Kaupunkien satsaukset leikkipuistoihin vaativat suuria summia rahaa, mutta lisäävät myös liikunnan määrää ja edistää terveyttä. Mitään mittaristoa ei ole siihen, miten mikäkin kunta palveluntarjoajana tällä sektorilla pärjää. Jokainen kunta voi kuitenkin omalla tahollaan ke-

hittää liikunta- ja hyvinvointipalveluitaan ja toimintojaan paremmin kuntalaisten toiveita ja tarpeita tukevaksi kokonaisuudeksi. Terveystietokannissa kunnilta vaaditun laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä kunnilla on oivallinen paikka kerätä tietoa kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta ja seurata sitä tasaisin väliajoin. Palveluiden kehittämisellä saadaan varmasti kasvua hyvinvoinnista mitattaviin lukuihin. Monen asian opit saadaan jo pienenä ja siinä leikkipuistojen rooli nousee yhdeksi tärkeäksi paikaksi, jossa pienet kunnan asukkaat oppivat liikumaan ja saamaan hyvinvointia liikkumisesta. Liikkuvasta lapsesta tulee liikkuva aikuinen.

Aiemmin luvussa 5,3 kuvasimme sitä kuinka asukkaiden vaikuttavuutta liikuntapalveluiden kehittämisessä ja mukanaoloa päätöksenteossa halutaan kasvattaa valtakunnallisella tasolla. Kerrottiin miten tieto ja tutkimus näyttelevät vahvaa roolia palveluiden suunnittelussa, mutta korostettiin sitä, miten merkittäviä käyttäjien havainnot ja kokemukset palveluista ovat. Kuvattiin sitä, että kunnat voisivat sisällyttää laajan hyvinvointikertomuksen aineistonkeruuseen kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden mittauksen. Mäntsälässä tätä ei ole tehty. Mutta miksei sitä voitaisi tehdä? Myös Mäntsälässä kuntalaisten osuutta päätöksen teossa ja vaikuttamisessa olisi kasvatettava. Kuntalaisille tulisi tarjota tilaisuuksia kertoa mielipiteitään mm. leikkipuistojen käytön kokemuksista ja heiltä tulisi kerätä ehdotuksia palveluiden kehittämiseksi. Kuntalaisten mielipiteet tulisi saada kulkemaan rinnalla toteutuksen kanssa. Kuten Valtion liikuntaneuvoston raportissakin asiaa oli kuvattu, kuntalaisten äänen kuuleminen päätöksenteon eri vaiheissa edesauttaa sitä, että olemassa olevat liikuntapaikat ja -palvelut vastaavat paremmin kuntalaisten tarpeita ja negatiivinen palaute vaihtuu aktiiviseen osallistumiseen.

Mäntsälän kunnan hyvinvointikertomuksessa oli kerrottu Terveystietokannan ja hyvinvointilaitoksen TEAvisari indikaattorin avulla saaduista lukemista, joilla oli saatu kuvaa kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon terveyden edistämiseksi. Mäntsälän luvut olivat valtakunnallisiin lukuihin nähden liikuntapalveluiden sekä kuntajohdon osalta terveydenedistämiseksi suhteellisesti heikkoa tasoa. Se, millaisia toimenpiteitä tämän pohjalta kunnassa on lähdetty toteuttamaan, jää tämän tutkimuksen osalta selvittämättä. Sen verran mainittakoon, että esimerkiksi kunnan strategiassa ensimmäisenä tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen asiakaslähtöisesti. Tämä pitää sisällään kuntalaisten osallistumisen ja vaikuttavuuden lisäämistä ja sen, että hyvinvointikertomuksesta johdetut toimenpiteet viedään johtamiseen ja päätöksentekoon.

8.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Validiteetti kuvaa sitä kuinka onnistuneesti tutkimuksessa käytetty mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa sitä tutkittavaa asiaa, jota oli tarkoitus mitata. Se kuvaa sitä kuinka hyvin ne vastaavat toisiaan. Silloin kun osataan valita oikeanlaiset kysymykset oikeanlaiselle kohde-ryhmälle, tulokset ovat päteviä eli valideja. Pätevä tutkimus mittaa sitä, mitä on tarkoitus

selvittää. Mikäli tutkimustulokset vahvistavat, tarkentavat tai parantavat yleistä käsitystä asiasta, on tuloksia pidettävä validina. (Hiltunen 2009.) Mutta heikkous piilee siinä, että vain mitattavat asiat ovat tosia ja mittauksen ulkopuolella jäävät "todelliset" eivät ole käytettävissä. Validiteetin osittaisessa puuttumisessa, tehdyt havainnot ja koko tutkimus kohdistuu ohi siitä, mikä oli suunniteltu. Täysin validiteetti puuttuu silloin, kun työssä on tutkittu aivan muuta kuin mitä on kuviteltu tai mikä oli alun perin tarkoitus. (Virtuaali ammattikorkeakoulu.)

Opinnäytetyömme tavoitteena oli selvittää mitkä tekijät koetaan tärkeiksi leikkipuistoissa, ja minkä tekijöiden muuttuminen auttaisi tyydyttämään ja täyttäisi paremmin leikkipuistojen käyttäjien tarpeita sekä kasvattaisi tyytyväisyyttä palveluihin Mäntsälän kunnan asukkaiden mielestä. Tutkimuksen kyselyssä esitetyt kysymykset antoivat meille vastauksia, joilla olemme pystyneet vastaamaan asetettuun tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin.

Aineistonkeruumenetelminä tutkimuksessa oli havainnointi sekä kysely. Nämä kaksi aineistonkeruumenetelmää tukivat toisiaan ja niiden avulla saimme ilmiötä paremmin esille ja varmistuksen tuloksille. Koemme, että tässä tutkimuksessa ei kumpikaan menetelmä yksin olisi tuottanut riittävää aineistoa tutkimuksen toteutumiseksi; havainnointi olisi ollut suppea yhden ihmisen tekemä aineisto yksinään ja kysely olisi jäänyt irralliseksi ilman jokaisen leikkipuiston kuvausta.

Tutkimuksen kyselyn tulokset olivat hyvin samankaltaisia, kuin kesällä 2014 toteutetun projektin yhteydessä ilmenneet havainnot puistoista. Havaintojen ja tutkimustulosten samankaltaisuus tukee vahvasti tutkimuksen validiutta. Kyselytutkimus vahvisti jo olemassa olevaa oletusta puistojen nykytilanteesta, kuten niiden turvallisuudesta ja välineistön kunnosta. Kyselyssä kartoitettiin vastaajien lähileikkipuistot ja vastaajista löytyi ainakin yksi edustaja kuhunkin Mäntsälän 23 leikkipuistoon, joka tuki tutkimuksen laajuutta.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan aineiston käsittelyn ja analyysin luotettavuutta sekä mittarin ja menetelmän luotettavuutta, sitä, että tulokset ovat toistettavissa. Jos tutkimus uusittaisiin tai joku muu toteuttaisi sen täysin samanlaisella sisällöllä, olisivat tulokset identtiset. (Hiltunen 2009.) Kirjassa tavoitteellinen markkinointi (Raatikainen 2004, 16) kuvataan reliabiliteetin täyttyvän silloin, kun tulokset pysyvät jokseenkin samoina tutkimusta toistettaessa, eivätkä ole silloin sattumanvaraisia. Uskotaan, että aineiston suurella määrällä yksilölliset erot alkavat hävitä ja vastauksissa alkaa näkyä toistuvuutta ja säännönmukaisuutta. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 20.) Mikäli tutkimus voidaan toistaa usealla eri indikaattorilla ja saadaan vastaavia tuloksia, sen vakuuttavammat tulokset ovat. Haastattelututkimuksissa voidaan samaa asiaa kysyä usealla eri tavalla tai uusina kysely, jolloin saadaan vastauksista tarkempia. Havainnointia voi olla tekemässä useita henkilöitä, jolloin havaintomateriaali laajenee. Kaikil-

la havainnoitsijoilla tulisi olla kuitenkin kohtalaisen samankaltaiset henkilökohtaiset viitekehukset tutkimuksen suorittamiseen. Haastattelussa kysymysten tulee olla yksiselitteisiä ja helposti ymmärrettävissä, jotta vastaukset ovat reliabeleja. (Hiltunen 2009.) Reliaabelius täyttyy, kun esim. kaksi arvioitsijaa päätyy samaan tulokseen, tai jos samaa henkilöä tutkitaan eri kerroilla ja molemmilla kerroilla saadaan sama tulos. (Hirsjärvi ym. 2000, 213.) Reliabiliteettia saattaa esimerkiksi postitetuissa kyselyissä heikentää suuri vastauskato, tutkimuksen kohdistuminen liian pienelle ryhmälle, kysymysten epäselvyys tai tutkimuksen väärä ajoitus. (Raatikainen 2004, 16.) Tutkimuksessamme kyselyn ensimmäistä osaa suorittaessa meillä oli tutkimusjoukon koko kohtalaisen pieni 24 henkilöä, joista vain 10 vastasi kyselyyn. Tulosten luotettavuus olisi jäänyt jokseenkin heikoksi niiden vastausten varaan jäädessään, joten tutkimusta päätettiin jatkaa toisella otannalla. Leikkipuistojen arvioijana mikään taho ei ollut parempi kuin toinen, piti vain löytää ryhmä kunnan asukkaita, jotka käyttävät leikkipuistoja. Tutkimus laitettiin Mäntsälän kunnan asukkaista koostuvan sosiaalisen median sivuille. Ryhmän koko oli 3354 henkilöä, kyselyn siellä näki 97 henkilöä ja siihen vastasi 35 henkilöä. Koossa meillä oli sen jälkeen kaikkineen 45 vastausta.

Tutkimuskyselyn kohdalla herää kysymys aineiston riittävydestä. Riittävyden ratkaisemiseksi on olemassa ratkaisu, jota kutsutaan saturaatioksi tai kylläntymiseksi. Tämä tarkoittaa vaihetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään eikä aineiston lisääntyminen tuota enää lisäarvoa tutkimukselle. Tutkimus, jonka aineisto on saavuttanut tämän kylläntymisen, on määrällisesti riittävä tuottamaan tutkimuskohteen teoreettisen peruskuvion. (Pitkäranta 2014,98.) Tutkimusta tehdessä ei koskaan voi olla täysin varma, ettei tutkimus toisi jotain uutta, mutta koska tutkimus on aina lopetettava jossain vaiheessa, on kylläntymispisteen saavuttaminen hyvä tapa siihen. Kylläntymispisteen määrittelemine voi olla etukäteen vaikeaa, mikäli ei ole ennalta tiedossa mitä tutkimuksesta etsitään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniemi 2015.) Kyselytutkimuksemme pohjautui aikaisempiin havaintoihin leikkipuistoista. Kyselytutkimusta tehdessä kävimme tasaisin väliajoin läpi jo saatuja tuloksia. Tulosraportin otimme talteen kymmenen vastauksen jälkeen, 22 vastauksen jälkeen sekä 35 vastauksen jälkeen. Tulokset olivat hyvin samankaltaisia kaikkien vastausmäärien jälkeen, joten lisääntynyt vastausmäärä ei enää vaikuttanut tutkimuksen tuloksiin, vaan vahvisti niitä. Havaintoaineiston ja kyselytutkimusten yhteneväisyydet vahvistivat kyselytutkimuksen kylläntymistä.

8.3 Yhteenveto

Yhteenvetona voimme todeta kuntalaisten olevan kohtuullisen tyytyväisiä leikkipuisto palveluihin. Turvallisuuden tunteen kokemista häyttivät jotkin tekijät, mutta pienillä muutoksilla saataisiin puistojen turvallisuutta kasvatettua. Puistojen ylläpidon osalta kuntalaiset toivoivat enemmän huomiota puistojen yleiseen siisteyteen sekä kasvillisuuden hoitoon. Mäntsälässä resurssit vihertyön osalta eivät ole kovin suuret. Jotta voitaisiin parantaa ylläpidon toimenpi-

teitä, tulisi samalla säästää jossain. Kasvillisuus koettiin vastauksissa kohtuullisen merkityksettömäksi ja kasvillisuuden hoito vie paljon aikaa, joten sen määrää puistoissa voisi vähentää, ilman että leikkipuisto palveluna siitä kärsisi. Leikkipuistojen välineistön osalta kannattaisi panostaa kestäviin perusleikkivälineisiin, ne tarjoavat lapsille kaiken tarpeellisen ja antavat tilaa myös mielikuvitukselle. Turvallisuuden tunnetta ja tyytyväisyyttä palveluun lisäisi puistojen aitaaminen, joten esimerkiksi joidenkin puistojen aitaamista eri alueilla tulisi harkita.

Leikkipuistojen määrä on myös tiivis Mäntsälän kirkonkylällä, jolloin mietintään nousee leikkipuistojen määrän vähentäminen. Toisaalta mietintää herätti myös se että tällä hetkellä kaikista kunnan leikkipuistoista vain yksi sijaitsee kirkonkylän ulkopuolella ja samaan aikaan hieman alle puolet kunnan alle 7- vuotiaista lapsista asuu myös kirkonkylän ulkopuolella, jolloin leikkipuistoja saatettaisiin kaivata myös laitamilla.

Kuntalasilla on kokemus heikosta kuulluksi tulemisen tasosta palveluiden kehittämisessä. Ja kuten jo aiemmin todettiin, että myöskään Mäntsälä ei tee poikkeusta sille, että kuntalaisten vaikuttamisen ja osallistumisen määrää tulisi saada nostettua.

8.4 Jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimuksen aiheina tämän työn tekemisen jälkeen voisi nähdä tarkemman olemassa olevien palveluiden kartoittamisen. Tällä tutkimuksella saataisiin kuvaa leikkipuistojen alueellisesta sijoittumisesta väestöön nähden. Kattavatko palvelut koko kunnan asukkaat vai onko leikkipuisto palvelut keskitetty liialti kirkonkylän ympäristöön, jolloin sivukylät jäävät vaille palveluita? Tutkimuksen voisi toteuttaa myös pitkittäistutkimuksena, jolloin tutkimusjoukon mielipiteitä puistoista tutkittaisiin usean vuoden ajan. Tällaisen tutkimuksen avulla voitaisiin nähdä miten palveluiden kehittäminen muuttaa kokemuksia.

Syvemmin voisi myös tutkia taloudellista aspektia, eli sitä kuinka leikkipuistoihin varatut rahat tällä hetkellä käytetään ja voisiko niiden erilaisella kohdentamisella saada leikkipuistot paremmin kuntalaisia palvelevammiksi. Tarkasteluun voisi ottaa myös leikkipuistojen määrän ja rakenteen suhteessa muiden samankokoisten kuntien leikkipuistojen määrään. Tällöin saataisiin kuvaa onko palveluiden määrä sopivassa suhteessa käyttäjiin nähden.

Lähteet

Kirjat

- Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 2. Korjattu ja täydennetty painos. Juva: WS Bookwell Oy
- Ansala, L., Vanhanen, T. & Nuorteva, J. 2008. Kuntavaikuttamisen käsikirja. Vaasa: Ykkös-Offset Oy.
- Dunderfelt, T., Laakso, J., Niemi, P., Peltola, R. & Vidsjeskog, J. 2001. Yksilöllinen ihminen. Helsinki: WSOY
- Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Tampere: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. 6. Uudistettu painos. Vantaa: Tammi.
- Junttila, E. 2009. Toimiva, kestävä ja turvallinen leikkikenttä. Tampere: Esa-Print.
- Junttila, E. 2014. Leikisti turvallinen. Rovaniemi: Lapin routa
- Kananen J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2011. Kvantti - Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankaanpää, A. 2012. Kapinäkylä tänään - Elinvoimainen Mäntsälä. Helsinki: Books on Demand GmbH.
- Karvinen, J. & Norra, J. 2002. Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Hämeenlinna: Karisto Oy
- Lappset-kuvasto. Leikkipaikkavälineet 2013-2014, katalogi voimassa myös 2015. Esa-Print
- Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3. Uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy
- Pekola-Sjöblom, M. 2014. Kuntalaiset ja kunnat muutoksessa. Helsinki: Kuntatalon paino
- Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jokioinen: e-oppi Oy
- Raatikainen, L. 2004. Tavoitteellinen markkinointi. Markkinoinnin tutkimus ja suunnittelu. Helsinki: Edita Prima Oy
- Ronkainen, S. & Karjalainen, A. 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Haastattelu-tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino
- Sinkkonen, J. 2012. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö
- Soininen, M. 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turku: Painosalama Oy
- Viinakäki, L. & Saari, E. 2007. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy

Sähköiset lähteet

O'Brian, C. W. 2009. Injuries and investigated deaths associated with playground equipments, 2001-2008. Viitattu 18.4.2015 <http://www.cpsc.gov/PageFiles/108596/playground.pdf>

CEN. 2014. European standarization in support of child safety. Viitattu 20.2.2015 http://www.sfs.fi/files/6716/CEN-CLC_Child-Safety_2014.pdf

Hiltunen, L. 2009 Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 3.2.2015. http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Järvenpää. 2015. Leikkipuistot. Viitattu 17.4.2015. http://www.jarvenpaa.fi/--Leikkipuistot--/sivu.tmpl?sivu_id=6098

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyöpakki. Viitattu 2.2.2015. <http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Etusivu>

Kakkuri-Knuutila, M. 2001. Mitä on tutkimus? Argumentti, väittäely ja retoriikka. Viitattu 23.3.2015 www.metodix.com

Kanninen, H. 2009. Opinnäytetyö: Suonenjoen yleisten leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma. Viitattu 17.4.2015 http://www.suonenjoki.fi/files/Tiedostot/Tek-Leikkikenttien_kehittamissuunnitelma_2009.pdf

Koppa. Jyväskylän yliopisto. 2015. Viitattu 10.4.2015 <https://koppa.jyu.fi/>

Kurkela, R. Tilastollinen tiedonkeruu. Virsta. Tilastokeskus & Stadia AMK. Viitattu 2.3.2015. <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/>

Lähteenmäki, K. 2013. Opinnäytetyö: Raahan kaupungin leikki- ja liikunta-alueiden kehityssuunnitelma. Viitattu 27.1.2015 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55657/Lahteenmaki_Kai.pdf?sequence=1

Mäntsälä a. Hyvinvointikertomus 2009-2013. 2014. Viitattu 14.3.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko/suunnitelmat-raportit-saannot-ja-ohjeet>

Mäntsälä j. Mäntsälän kunnan Turvallisuussuunnitelma 2011-2013. Viitattu 13.3.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko/suunnitelmat-raportit-saannot-ja-ohjeet>

Mäntsälä h. Tilinpäätös 2013. Viitattu 13.3.2015. <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko/suunnitelmat-raportit-saannot-ja-ohjeet>

Mäntsälä g. Tekninen lautakunta vuosille 2013-2016. 2014. Viitattu 13.3.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko/lautakunnat/tekninen-lautakunta>

Mäntsälä d. Leikkipuistot. 2015. Viitattu 13.3.2015 <http://www.mantsala.fi/asukkaille/asuminen-ja-rakentaminen/tekniset-palvelut/puistot-ja-viheralueet/leikkipuistot>

Mäntsälä i. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2015-2017. Viitattu 14.3.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko/suunnitelmat-raportit-saannot-ja-ohjeet>

Mäntsälä b. Tietoa Mäntsälästä. Viitattu 21.4.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta>

Mäntsälä c. Päätöksenteko. Viitattu 17.4.2015 <http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/paatoksenteko>

Mäntsälä e. Puistot ja viheralueet. Viitattu 13.4.2015
<http://www.mantsala.fi/asukkaille/asuminen-ja-rakentaminen/tekniset-palvelut/puistot-ja-viheralueet>

Mäntsälä f. Karttapalvelu.
<http://mantsala.karttatiimi.fi/?&easting=2571950&northing=6726025&label=Arvonpellon%20leikki-puisto>

Mäntsälä k. Tietoa Mäntsälästä, ajankohtaista. Viitattu 16.4.2015
<http://www.mantsala.fi/tietoa-mantsalasta/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2280-mustamaen-asukaspuisto>

Peltoniemi, T. 2014. Opinnäytetyö: Leikkipuistokohteen neliöhinnan määrittäminen Tampereen alueella. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viitattu 25.3. 2015
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/74205/Peltoniemi_Tommi.pdf?sequence=1

Perhekerho. 2015. Myrkylliset kasvit taulukoituna. Viitattu 15.4.2015
http://www.perhekerho.net/piha/k05/p_myrk.htm

Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2015. Tapaturmat, lapset ja nuoret. Viitattu 6.4.2015
<https://www.thl.fi/fi/web/tapaturmat/lapset-ja-nuoret>.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. 2014. Kuluttajaturvallisuus. Viitattu 15.4.2015
<http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kuluttajaturvallisuus/Palveluiden-turvallisuusvaatimuksia/Leikkikentat/>

Virtuaali ammattikorkeakoulu. Tutkimuksen validiteetti. Viitattu 1.2.2015
<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413809750/1194415367669.html>

Wikipedia a. 2014. Leikkipuisto. Viitattu 22.4.2015 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Leikkipuisto>

Wikipedia b. 2015. Käytettävyys. Viitattu 12.4.2015
<http://fi.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4ytett%C3%A4vyys>

Wikipedia c. Maslow´n tarvehierarkia. Viitattu 14.4.2015
http://fi.wikipedia.org/wiki/Maslow%E2%80%99n_tarvehierarkia

Yle Uutiset. 2012. Täysipainoinen leikkipuisto maksaa 150 000. Viitattu 24.3.2015
http://yle.fi/uutiset/taysipainoinen_leikkipuisto_maksaa_150_000_euroa/6100457

Yle a, 2014. Missä sijaitsee suomen paras leikkipuisto, merkitse karttaan oma suosikkisi. Viitattu 22.3.2015
http://yle.fi/uutiset/missa_sijaitsee_suomen_paras_leikkipuisto_merkitse_karttaan_oma_suosikkisi/7406959?ref=leiki-uu

Yle b. 2014. Keinut, kiipeilytelineet ja luonto- leikkipuistojen lyömätön top10. Viitattu 23.3.2015
http://yle.fi/uutiset/keinut_kiipeilytelineet_ja_luonto_leikkipuistojen_lyomaton_top_3/7481497?ref=leiki-uu

Julkaisemattomat lähteet

Häkkinen, H. & Söderlund, S. 2014. Projektityö: Mäntsälän leikkipuistot

Kuvat

Kuva 1: Mäntsälän.....	27
Kuva 2: Mäntsälän kunnan kartta.	27
Kuva 3: Mäntsälän kunnan leikkipuistojen sijainti	30
Kuva 4: Mäntsälän kirkonkylän leikkipuistojen sijainti	30

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön rakenne	12
Kuvio 2: Mäntsälän kunnan asukkaiden tyytyväisyys liikuntapalveluihin.....	33
Kuvio 3: Mäntsälän kunnan asukkaiden kuulluksi tulemisen tunne.....	34
Kuvio 4: Leikkipuistojen käyttömäärä.....	43
Kuvio 5: Leikkipuistojen suosio	44
Kuvio 6: Lähileikkipuiston välineiden kunto.....	45
Kuvio 7: Kokemus leikkipuistojen turvallisuudesta	45
Kuvio 8: Lähileikkipuistojen riskit	46

Taulukot

Taulukko 1: Myrkyllisiä kasveja	22
Taulukko 2: Mäntsälän kunnan 0-7 -vuotiaiden lasten asuinpaikka kunnassa 31.12.2013...	28
Taulukko 3: Puistojen ja yleistenalueiden tulosityksikön toimintamenot 2012-2014.....	31
Taulukko 4: Mäntsälän leikkipuistojen vuosien 2012-2014 investoinnit	31

Liitteet

Liite 1 Kysely	66
Liite 2 Kyselyn avoimen kysymyksen vastaukset	72
Liite 3 Mäntsälän kunnan toimintakulut ja investointiosa	75

Liite 1 Kysely

Olemme kaksi liiketalouden opiskelijaa ja teemme opinnäytetyönä leikkipuistojen kehittämissuunnitelman yhteistyössä Mäntsälän kunnan teknillisen osaston kanssa. Toivomme teidän käyttävän hetken aikaa vastataksenne kyselyyn, jotta pystyisimme kartoittamaan käyttäjien ajatuksia kunnan leikkipuistoista. Vastaaminen ei kestä kuin muutaman minuutin.

Seuraava

Mikä on teidän lähin leikkipuisto?

Minkä ikäisten lasten kanssa käynte leikkipuistossa, valitkaa kuinka monta ja minkä ikäisiä lapsia?

	1	2	3
0-2 vuotiaita	☐	☐	☐
3-5 vuotiaita	☐	☐	☐
6-9 vuotiaita	☐	☐	☐

Kuinka usein käynte leikkipuistossa?

- joka päivä
- 3-5 kertaa viikossa
- kerran viikossa
- kaksi kertaa kuukaudessa
- harvemmin

Valitkaa kolme eniten käyttämäännne leikkipuistoa.

- Anttilan lähiliikunta-alue
- Arvonpellon leikkipuisto
- Askonpuiston leikkikenttä
- Asukaspuiston leikkipuisto
- Heissan leikkipuisto
- Hämäläistentien leikkipuisto
- Jokihuhdan leikkipuisto
- Kartanonpellon leikkipuisto
- Koivupuisto
- Latopellontien leikkipuisto
- Leijonapuisto
- Matinmäen leikkipuisto
- Messupuisto
- Oinaanpolun leikkipuisto
- Ojanotkon leikkipuisto
- Ollinpolun leikkipuisto
- Papintien leikkipuisto
- Pohjanpolun leikkipuisto
- Ruusulentien leikkipuisto
- Takojanpolun leikkipuisto
- Ullanpuiston leikkipuisto
- Veikonpolun leikkipuisto
- Linnamäen leikkipuisto

Onko asuinalueellanne mielestänne leikkipuistoja, etäisyys enintään 1 km

- 4
- 2-3
- 1
- Ei ollenkaan (matkaa yli 1 km)

Mikä on lähipuistonne välineistön kunto

- Erittäin hyvä
- Hyvä
- Kohtuullinen
- Huono
- Erittäin heikko

Koetteko lähileikkipuistonne

- Turvalliseksi
- Kohtuullisen turvalliseksi
- Turvattomaksi

Millaisia riskejä tunnette lähileikkipuistossanne olevan

- Huonokuntoinen/ Rikkinäinen leikkiväline
- Leikkivälineiden alla olevan putoamisalustan huono kunto/puuttuminen
- Autotien läheisyys
- Aitojen puuttuminen
- Väärin/huonosti sijoitetut leikkivälineet
- Liian runsas kasvillisuus
- Piikkipensaat/ Myrkkymarjat
- Putoamisvaara
- Jokin muu, mikä
-
- Leikkipuistossa ei ole riskejä

Kuinka olennaisena pidätte seuraavia asioita hyvässä leikkipuistossa? 1= Ei merkitystä ja 5= Erittäin tärkeä

	1	2	3	4	5
Monipuolinen välineistö	☐	☐	☐	☐	☐
Kasvillisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Kenttä	☐	☐	☐	☐	☐
Aidat	☐	☐	☐	☐	☐
Eväspaikka	☐	☐	☐	☐	☐
Parkkipaikka	☐	☐	☐	☐	☐
Turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu	☐	☐	☐	☐	☐

Mikä?

Mielestäni tärkeimmät tavat leikkiä leikkipuistossa

- Keinuminen
- Hiekkaleikit
- Kiipeily ja tasapainoilu
- Liukuminen
- Ryömiminen
- Pomppiminen
- Leikkimökki
- Pelikenttä
- Jokin muu, mikä

Leikkipuisto terveisiä Mäntsälän kunnalle

Kiitoksia vastauksestanne!

Edellinen

Lähetä vastaukset

Liite 2 Kyselyn avoimen kysymyksen vastaukset

Valkamanpellon puiston liukumäessä voisi olla köysitikkaiden yläpäässä tanko, mistä saa otteen (keskellä kulkuaukkoa, kaartuu kiinni sivutolppaan). Siirtyminen tikkailta tasanteelle on pienemmille etenkin välillä hankalaa, kun mistään ei oikein saa otetta. Muualla olen nähnyt tällaisia käytössä vastaavissa mäissä/kiipeilytelineissä.

Jämsässä on leikkipuiston yhteydessä pieni asfaltoitu liikennepuisto, jossa myös pienet liikennemerkkit lapsille. Mahtava ja turvallinen paikka ja hauska tapa opettaa lapsille liikenneturvallisuutta. Mahdollinen Mäntsälässä? ?

Pyörätelineet leikkipuistoihin.

Ja monipuolisuutta puistojen laitteistoon.

Ja puistojen laitamille voisi mielestäni hyvin laittaa koiratolpat. Helpottaisi koirallisten äitien elämää, kun saisi samalla lenkityttää koiran ja lapset ja koiran saisi ihan luvallisesti jättää kiinni puiston reunamille.

Ja olisi hurjan kiva, jos jossain leikkipuistossa, missä olisi paljon tilaa, olisi järjestetty lapsille yhteinen osittain ohjattu (mutta vaikka vanhempien vastuulla) leikkitoimintaa. Sisätilaoissa kyllä on järjestetty toimintaa, mutta viliskantit lapset tarvitsevat myös ulkoilua ja olisi kiva puistoilla jos puistossa olisi paljon porukkaa, leluja ja ulkoleikkejä, ikäänkuin "puistoilu kerho"

Sellainen jättipuisto, kuten porissa kirjurinluodolla, olisi myös mahtava ja varmasti saisi paljon kävijöitä :D

Keinut saisi olla puistoissa ympäri vuoden. Näin myös esim. Rovaniemellä. Anttilan puistoon toivoisimme pientä katosta, jonka alle vauvan saisi vaunuissa nukkumaan varjoon. Sekä rankkasateen sattuessa voisi odottaa suojassa kovimman kuuron ohi.

Onko keinut välttämätön poistaa talveksi?

Keinut suoraan asennettaessa. Mukavaa olisi myös vastaava toiminta kuin Järvenpäässä, jossain puistossa kaupungin henkilökunta aamupäivästä antamassa ulkoleluja ja puistossa sisätila jossa voisi käydä syömässä eväitä tai käydä wc:ssä.

Aidat leikkipuistojen ympärille, ehjät ja nykyaikaiset välineet, kunnon hiekka hiekkalaatikossa, kunnon penkki istumista varten, roskakorit joita tyhjennetään säännöllisesti

Useita puistoja – ehkä vähän liikaakin meidän kulmilla. Miten ne saa pysymään hoidettuna ja välineet monipuolisina. Esim. Askonpuistossa ei ole pienille suunnattua liukumäkeä tai kiipeilytelinettä. Voisiko johonkin leikkipuistoon saada ihan ohjattua toimintaa, maksullista sellaista. Meillä ainakin olisi sellaiselle käyttöä kesäpäivinä.

Koivupuistossa lasten vahtiminen erittäin vaikeaa puiston keskellä olevien pensaiden takia.

Roskiksia voisi tyhjentää useammin!

Hyökännummelle voisi tulla monipuolisempi leikkipuisto. Veikonpolun puisto on ainoa alueen puisto ja tekemistä sinne voisi tulla enemmän. Päiväkotien puistoja tietenkin käytetään paljon niiden aukiolojen ulkopuolella. Vaikka hyökännummen koulun, jalkapallo/jääkentän alueelle olisi varmaankin hyvä mahdollisuus tehdä kunnan puisto...

Leikkipuistoja on todella mukavasti Mäntsälässä ja niistä pidetään kunnan puolesta kyllä hyvää huolta. Oma puistomme on muutama vuosi sitten uusittu ja lapset nauttivat siellä käymisestä.

Anttilan tyylinen puisto lähemmäksi keskustaa!!!

Sivukylille leikkipuistoja esim. Sälinkäällä ei ole kuin koulun piha, johon ei pääse kuin iltaisin ja sielläkin voisi olla edes jotain pienemmille suunnattua

Puhtaudesta huolehtiminen!

Asukaspuiston leikkipuistoon toivotaan aita ympärille.

Koivupuiston keskellä olevat pensaat haittaavat lasten seuraamista. Papintien puiston pikku liukumäen askelmat eivät sovi pienille vaikka ovat niille tarkoitettu.

Kasvien valinta ja niiden hoitaminen(pensaat rehottavat, kasvavat yli alueidensa) Puut kasvavat liian korkeiksi, varjostavat liikaa.

Papintien puistoon pienten liukumäkeen kunnan raput että lapset pääsevät kiipeämään itse. Koivupuistossa vaaralliset puskat keskellä puistoa. Haittaa näkyvyyttä.

Muuten melko hyväkuntoisia tällähetkellä , mutta kasvillisuuden hoito retuperällä.
Pensaat saa kasvaa liian suuriksi jolloin näkyvyys huonontuu j ns.Pöllöpuistossa
(Jokihuhta?) puolet mäelle vievistä portaista on pensaikon alla!

Koivupuiston pensaat huonosti sioitettu , kiipeilytelineeltä on mahdotonta nähdä
hiekkalaatikon / keinujen suuntaan.

Liite 3 Mäntsälän kunnan toimintakulut ja investointiosa

Mäntsälän kunta (Laskenta)

TOIMINTAKULUT 2012 PUUSTOJAOS

joulukuu, 2012 (2012/12)
5.3.2015³

Tiliryhmä 4 / Tiliryhmä 2

78 Laskennalliset erät / 780 LASKENNALLISET ERÄT

SL Tili	Budjetti	ta-muutos	ks + muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot. %
780 LASKENNALLISET ERÄT	612,00		612,00	11 492,49	-10 880,49	1 877,86
78 Laskennalliset erät	612,00		612,00	11 492,49	-10 880,49	1 877,86
* Yhteensä	267 211,00		267 211,00	229 954,54	37 256,46	86,06

INVESTONTIOSA

joulukuu, 2014 (2014/12)
19.2.2015³

INRYH / Hanke

55 Liikenneväylät / 6034 Teoll.al.infran rakentaminen

Rakennetunniste	Budjetti	Muutos	Ks + muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot. %
6034 Teoll.al.infran rakentaminen						
30 Investointihankinnat	100 000,00		100 000,00	47 505,69	52 494,31	47,51
6034 Teoll.al.infran rakentaminen	100 000,00		100 000,00	47 505,69	52 494,31	47,51
6035 Pikkupellontien jatke						
30 Investointihankinnat	70 000,00		70 000,00	70 550,90	-550,90	100,79
6035 Pikkupellontien jatke	70 000,00		70 000,00	70 550,90	-550,90	100,79
6100 Päälystystyöt						
30 Investointihankinnat	200 000,00		200 000,00	216 619,17	-16 619,17	108,31
6100 Päälystystyöt	200 000,00		200 000,00	216 619,17	-16 619,17	108,31
6101 Saaren koulun tie						
30 Investointihankinnat		50 000,00	50 000,00	40 000,00	10 000,00	80,00
6101 Saaren koulun tie		50 000,00	50 000,00	40 000,00	10 000,00	80,00
55 Liikenneväylät	3 090 000,00	-270 000,00	2 820 000,00	1 173 938,32	1 646 061,68	41,63
57 Puistot						
8009 Mäntsälänjoen kunn.suunnitelma						
30 Investointihankinnat	40 000,00		40 000,00	16 978,00	23 022,00	42,45
8009 Mäntsälänjoen kunn.suunnitelma	40 000,00		40 000,00	16 978,00	23 022,00	42,45
8010 Koirapuisto						
30 Investointihankinnat	40 000,00		40 000,00	38 921,34	1 078,66	97,30
8010 Koirapuisto	40 000,00		40 000,00	38 921,34	1 078,66	97,30
8011 Arvonpellon leikkipuist.aita						
30 Investointihankinnat	10 000,00		10 000,00	7 162,86	2 837,14	71,63
8011 Arvonpellon leikkipuist.aita	10 000,00		10 000,00	7 162,86	2 837,14	71,63
8012 Mustamäen asukaspuisto						
30 Investointihankinnat	35 000,00		35 000,00	46 159,98	-11 159,98	131,89
8012 Mustamäen asukaspuisto	35 000,00		35 000,00	46 159,98	-11 159,98	131,89
8013 Liikennevihreä (viheralueet)						
30 Investointihankinnat	70 000,00		70 000,00	103 205,81	-33 205,81	147,44
8013 Liikennevihreä (viheralueet)	70 000,00		70 000,00	103 205,81	-33 205,81	147,44
8014 Nummisten monitoimikaukalo						
30 Investointihankinnat		23 000,00	23 000,00	23 283,60	-283,60	101,23
8014 Nummisten monitoimikaukalo		23 000,00	23 000,00	23 283,60	-283,60	101,23
8015 Hirvihaaran monitoimikaukalo						
30 Investointihankinnat		23 000,00	23 000,00	24 033,60	-1 033,60	104,49
8015 Hirvihaaran monitoimikaukalo		23 000,00	23 000,00	24 033,60	-1 033,60	104,49
57 Puistot	195 000,00	46 000,00	241 000,00	259 745,19	-18 745,19	107,78

INVESTONTIOSA

joulukuu, 2013 (2013/12)
19.2.2015
6

INRYH / Hanke

70 Hankeryhmät / 6535 Kustaansuora-Ahokannanraitti

Rakennetunniste	Budjetti	Muutos	Ks + muutos	Toteutunut	Jäljellä	Tot. %
6535 Kustaansuora-Ahokannanraitti						
30 Investointihankinnat				56 302,10	-56 302,10	
6535 Kustaansuora-Ahokannanraitti				56 302,10	-56 302,10	
6536 Ollinpolun leikkikentän perusp						
30 Investointihankinnat				23 538,90	-23 538,90	
6536 Ollinpolun leikkikentän perusp				23 538,90	-23 538,90	
6537 Rajatie klv						
30 Investointihankinnat				45 897,42	-45 897,42	
6537 Rajatie klv				45 897,42	-45 897,42	
6538 Hyökännummen putkitukset						
30 Investointihankinnat				44 741,03	-44 741,03	
6538 Hyökännummen putkitukset				44 741,03	-44 741,03	
8299 Kuntatekn.hankeryhmä määräraha						
30 Investointihankinnat	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
36 Investointimyynnit						
8299 Kuntatekn.hankeryhmä määräraha	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
70 Hankeryhmät	200 000,00		200 000,00	214 697,76	-14 697,76	107,35
71 Irtain omaisuus/Tekninen						
8199 TEKN/Irtain omais.(määräraha)						
36 Investointimyynnit				-2 625,00	2 625,00	
8199 TEKN/Irtain omais.(määräraha)				-2 625,00	2 625,00	
8211 Minikaivuri						
30 Investointihankinnat	30 000,00	4 300,00	34 300,00	38 500,00	-4 200,00	112,24
8211 Minikaivuri	30 000,00	4 300,00	34 300,00	38 500,00	-4 200,00	112,24
8212 Sähköinen kokouskäytäntö						
30 Investointihankinnat	10 000,00		10 000,00	8 342,13	1 657,87	83,42
8212 Sähköinen kokouskäytäntö	10 000,00		10 000,00	8 342,13	1 657,87	83,42
71 Irtain omaisuus/Tekninen	40 000,00	4 300,00	44 300,00	44 217,13	82,87	99,81
75 Vesihuollon perusinvestoinnit						
8305 Sääksjärven vesiosuuskunta						
30 Investointihankinnat				140 986,85	-140 986,85	
8305 Sääksjärven vesiosuuskunta				140 986,85	-140 986,85	
8399 Vesios.kuntien av.määräraha						
30 Investointihankinnat	400 000,00	-250 000,00	150 000,00		150 000,00	
8399 Vesios.kuntien av.määräraha	400 000,00	-250 000,00	150 000,00		150 000,00	
8401 Siirtovhl.Pukkila-Mäntsälä						
30 Investointihankinnat						
8401 Siirtovhl.Pukkila-Mäntsälä						
75 Vesihuollon perusinvestoinnit	400 000,00	-250 000,00	150 000,00	140 986,85	9 013,15	93,99